

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин
та туристичного бізнесу»
Кафедра міжнародних відносин

**КВАЛІФІКАЦІЙНА
РОБОТА МАГІСТРА**

на тему: **«ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ У ПРОЦЕСІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ
ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ»**

Виконав:

студент 2-го курсу, групи УВ–61
спеціальності 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»
ОПП «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»

Килименний Артем Євгенович
(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник:

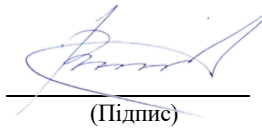

д.п.н., проф. Шамраєва Валентина Михайлівна
(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

Рецензент:

к.п.н., доц. Калюжна Юлія Іванівна
(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

ХАРКІВ – 2025 р.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин
та туристичного бізнесу»
Кафедра міжнародних відносин
Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»
Освітньо-професійна програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації
та регіональні студії»
Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

(Підпис)

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри
Наталія ВІННИКОВА
(ім'я, прізвище)

« 2 » червня 2025 року
(зі змінами від 11.09.2025; 06.10.2025)

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра

Килименний Артем Євгенович
(прізвище, ім'я та по батькові)

1. Тема роботи «Публічна дипломатія у процесі європейської інтеграції України»

керівник роботи д.п.н., проф. Шамраєва Валентина Михайлівна
затверджені наказом по університету від «02» червня 2025 року № 4001-5/1325
зі змінами від «11» вересня 2025 року № 4001-5/3077, зі змінами від «6» жовтня
2025 року № 4001-5/3657.

2. Строк подання здобувачем вищої освіти роботи 21 листопада 2025 р.

3. Перелік питань, які потрібно розробити:

Поняття та функції публічної дипломатії в сучасних міжнародних відносин

- теоретичні підходи до аналізу інструментів публічної дипломатії
- європейська інтеграція як об'єкт дипломатичної діяльності
- публічна дипломатія як інструмент просування європейського іміджу України
- діяльність державних і недержавних акторів України у сфері публічної дипломатії
- двосторонні та багатосторонні дипломатичні ініціативи України в рамках європейської інтеграції
- вплив російсько-української війни на дипломатичну стратегію України в контексті євроінтеграції
- проблеми української публічної дипломатії у просуванні євроінтеграційних наративів
- перспективи розвитку публічної дипломатії України в контексті зміцнення відносин з ЄС

4. План роботи

№ з/п	Назви етапів роботи	Строк виконання етапів
1	Вибір здобувачем теми КРМ і подання заяви на кафедру; затвердження теми та призначення наукового керівника; складання та затвердження індивідуального завдання на виконання КРМ	19.05.2025-30.06.2025
2	Підготовка вступу і розділу 1 КРМ	01.09.2025-30.09.2025
3	Підготовка розділу 2 КРМ	01.10.2025-15.10.2025
4	Підготовка розділу 3 КРМ	16.10.2025-31.10.2025
5	Підготовка висновків і переліку використаних джерел	03.11.2025-14.11.2025
6	Подання студентом завершеної КРМ науковому керівнику для перевірки та оформлення відгуку, перевірка КРМ на відсутність запозичень	17.11.2025-21.11.2025
7	Попередній розгляд КРМ на комісії від кафедри	24.11.2025-28.11.2025
8	Прийняття кафедрою рішення про допуск роботи до захисту в ЕК, оформлення та зовнішнє рецензування	01.12.2025-05.12.2025
9	Захист КРМ в ЕК і присвоєння випускникам кваліфікації	08.12.2025-24.12.2025

5. Дата видачі завдання: 2 червня 2025 року (зі змінами від 11.09.2025; 06.10.2025).

Здобувач вищої освіти _____

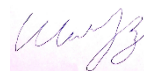
(підпис)

_____Артем КИЛИМЕННИЙ
(ім'я, прізвище)

Керівник роботи _____

(підпис)

_____Валентина ШАМРАЄВА
(ім'я, прізвище)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.....	9
1.1.Поняття та функції публічної дипломатії в сучасних міжнародних відносин.....	9
1.2.Теоретичні підходи до аналізу інструментів публічної дипломатії.....	16
1.3.Європейська інтеграція як об'єкт дипломатичної діяльності.....	22
Висновки до розділу 1.....	28
РОЗДІЛ 2. ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.....	30
2.1. Публічна дипломатія як інструмент просування європейського іміджу України	30
2.2. Діяльність державних і недержавних акторів України у сфері публічної дипломатії.....	37
2.3. Двосторонні та багатосторонні дипломатичні ініціативи України в рамках європейської інтеграції.....	45
Висновки до розділу 2.....	51
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ В ПРОЦЕСІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.....	53
3.1.Вплив російсько-української війни на дипломатичну стратегію України в контексті євроінтеграції.....	53
3.2. Проблеми української публічної дипломатії у просуванні євроінтеграційних наративів.....	58
3.3. Перспективи розвитку публічної дипломатії України в контексті зміцнення відносин з ЄС.....	65
Висновки до розділу 3.....	71
ВИСНОВКИ.....	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	76

ВСТУП

Актуальність теми зумовлена глибокими трансформаціями міжнародного середовища, у якому, зрештою, комунікаційні інструменти стають не менш важливими, ніж традиційні дипломатичні механізми. Зокрема, після початку широкомасштабної агресії РФ у 2022 році питання формування позитивного іміджу України, донесення правдивої інформації про перебіг війни, а також мобілізації міжнародної підтримки стали критично необхідними. Водночас, як свідчить практика Європейського Союзу, ефективна публічна дипломатія виступає одним із фундаментів зовнішньої політики держав, що прагнуть інтегруватися до наднаціональних структур, оскільки вона сприяє формуванню довіри, підтримки та взаєморозуміння між суспільствами. Саме тому Україна, перебуваючи у статусі кандидата на вступ до ЄС, активно розбудовує власну систему публічної дипломатії, яка має адаптуватися до нових комунікаційних викликів.

Крім того, надзвичайно важливим є той факт, що сучасна європейська інтеграція дедалі більше спирається не лише на виконання формальних критеріїв, але й на здатність держав ефективно комунікувати свої цінності, політичний курс і готовність до реформ. Публічна дипломатія України, у цьому контексті, має забезпечити формування стійкого уявлення про нашу державу як надійного партнера, що поділяє демократичні принципи та робить вагомий внесок у безпеку Європи. Більше того, активна робота з іноземними ЗМІ, громадськістю, експертними колами, а також із численною українською діаспорою стає, без перебільшення, стратегічним ресурсом для просування євроінтеграційних прагнень.

Ступінь вивченості теми публічної дипломатії у процесі європейської інтеграції України загалом можна оцінити як фрагментарну. Теоретичні засади публічної дипломатії України як інструменту зовнішньої політики закладені у працях О. Коптєва [30], М. Ковальської [28], І. Матяш [59], І. Хоменської [75] та О. Юрченко [81], які окреслюють базові концепти, інституційну компоненту,

пріоритети та іміджеві наративи держави у зовнішньому комунікативному просторі. У свою чергу, Т. Ілюк [23], Л. Мазука [37], В. Кубко [32], А. Марченко [38] та О. Штиршов [80] зосереджуються на культурній та «народній» дипломатії, показуючи, як культурні практики, діаспоральні мережі й освітні обміни інтегруються в ширшу стратегію просування України в ЄС. Важливий внесок у розуміння публічної дипломатії в умовах війни зроблено у працях А. Дарницького [7], Н. Піпченко [7], Д. Заєць [18], М. Кушнарської [34], М. Шкурко [79], а також дослідників Н. Чабана та О. Ельгстрема [90] і П. Сухорольського [108], які аналізують трансформацію публічної дипломатії України та ЄС під впливом повномасштабної агресії РФ, зміни репутаційного виміру та безпекових акцентів. На перетині публічної дипломатії та європейської інтеграції знаходяться роботи Н. Вінникової [4], яка безпосередньо розглядає публічну дипломатію України в євроінтеграційному вимірі, а також дослідження О. Близняка [1], М. Романюка [65], В. Марчука [39], С. Сологуб [107], З. Дарваса [91], С. Дяченка [92] та ін., що деталізують політичні, економічні й інституційні параметри інтеграційного процесу, окреслюючи контекст, у якому реалізуються публічно-дипломатичні практики. Разом з тим, попри значну кількість праць, недостатньо комплексно опрацьованими залишаються питання узгодження інструментів публічної дипломатії з етапами переговорного процесу щодо членства, системна оцінка ефективності комунікаційних кампаній України у ключових державах – членах ЄС, а також вплив нових цифрових технологій на формування проєвропейських наративів, що й зумовлює наукову новизну обраного дослідження.

Мета дослідження – визначити роль та особливості реалізації публічної дипломатії в умовах європейської інтеграції України.

Завдання дослідження:

– визначити сутність, функції та теоретичні підходи до аналізу інструментів публічної дипломатії в сучасних міжнародних відносинах;

- встановити роль публічної дипломатії у формуванні та просуванні європейського іміджу України;
- розкрити діяльність публічної дипломатії України в контексті європейської інтеграції та визначити двосторонні й багатосторонні ініціативи в цьому напрямі;
- з'ясувати вплив російсько-української війни на трансформацію дипломатичної стратегії України в контексті реалізації євроінтеграційного курсу;
- виокремити актуальні проблеми та перспективи розвитку української публічної дипломатії у просуванні євроінтеграційних наративів та зміцненні взаємовідносин з Європейським Союзом.

Об'єкт дослідження – євроінтеграційний процес.

Предмет дослідження – публічна дипломатія України у процесі європейської інтеграції.

Теоретико-методологічна база дослідження ґрунтується на поєднанні концептуальних підходів та інструментів, що дають змогу комплексно осмислити роль комунікаційної взаємодії у сучасних міжнародних відносинах. Насамперед, дослідження спирається на положення класичних теорій міжнародних відносин: реалізму, лібералізму та конструктивізму, кожен із яких по-своєму пояснює логіку поведінки держав у зовнішньополітичній сфері. Реалістичні підходи, зокрема, дозволяють розглядати публічну дипломатію як інструмент зміцнення національної безпеки та впливу, тоді як ліберальні концепції, навпаки, наголошують на важливості міжнародної співпраці та «м'якої сили» як ключового ресурсу держави в умовах глобалізованого світу. Конструктивізм же, безперечно, дає можливість проаналізувати, як формуються наративи, ідентичності та смисли, що впливають на сприйняття України в Європейському Союзі.

Методологічною основою роботи виступають загальнонаукові методи: аналіз, синтез, індукція, дедукція, узагальнення, які забезпечують системне опрацювання джерельної бази та літератури. Водночас, важливе значення має

історичний метод, що дозволяє простежити еволюцію української публічної дипломатії та зіставити її з досвідом держав, членів ЄС. Широко застосовується також інституційний метод, який дає змогу виявити специфіку функціонування органів державної влади, відповідальних за зовнішні комунікації, та оцінити їхню ефективність у контексті євроінтеграції.

Інформаційна база дослідження. Важливу роль відіграють нормативно-правові акти України, які визначають стратегічні орієнтири та інституційні механізми зовнішньої політики держави. Крім того, дослідження спирається на документи Європейського Союзу, які визначають рамки й інструменти співпраці з Україною, серед яких Угода про асоціацію, Спільні декларації самітів Україна – ЄС, висновки Європейської ради щодо розширення. Важливою складовою інформаційної бази є аналітичні звіти міжнародних організацій та профільних центрів, зокрема ЄС, Ради Європи. Окреме значення мають наукові праці українських і зарубіжних науковців, присвячені публічній дипломатії, «м'якій силі», зовнішньополітичним комунікаціям, європейській інтеграції України та інформаційній політиці ЄС. Не менш цінними є офіційні сайти державних інституцій, такі як МЗС України, Представництво України при ЄС, платформи урядових комунікацій, а також цифрові ресурси Європейської комісії й Європейського парламенту, що забезпечують доступ до актуальних статистичних даних, пресрелізів, медіаматеріалів і практичних кейсів.

Практичне значення отриманих результатів. Запропоновані у кваліфікаційній роботі магістра теоретичні положення та висновки можуть бути враховані під час розроблення національних програм публічної дипломатії, орієнтованих на цільові аудиторії країн ЄС; центральними та місцевими органами виконавчої влади під час розробки євроінтеграційного курсу України; у навчальному процесі Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна та інших вищих навчальних закладів при розробці та викладанні дисциплін, за програмами підготовки магістрів міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій.

Апробація дослідження була здійснена у вигляді публікації тез наукової доповіді для участі у Всеукраїнському науково-практичному круглому столі «Стратегічні напрями зовнішньої політики та дипломатії країн світу» (м. Харків, 21 листопада 2025 р.), на тему: «Public diplomacy of ukraine in the context of european integration».

Структура роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, що налічує 110 найменувань. Загальний обсяг роботи становить 88 сторінок, з яких основного тексту – 78 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

1.1. Поняття та функції публічної дипломатії в сучасних міжнародних відносинах

Публічна дипломатія посідає дедалі важливіше місце у структурі зовнішньої політики сучасних держав, оскільки, по-перше, характеризується здатністю формувати сприятливе міжнародне середовище без застосування примусу, а по-друге, відкриває нові можливості для налагодження діалогу між суспільствами [59]. У широкому розумінні публічна дипломатія – це система інструментів і практик, за допомогою яких держава, поряд із недержавними акторами, комунікує з іноземними аудиторіями, прагнучи пояснити власну політику, підвищити довіру й зміцнити свій міжнародний імідж [60, с. 12-15]. Власне, сучасні теоретичні підходи підкреслюють, що публічна дипломатія не обмежується односторонньою передачею інформації; навпаки, вона передбачає двосторонню комунікацію, залучення, взаєморозуміння та вироблення спільного бачення [30, с. 53]. Як зазначали Дж. Най та Р. Сноу, держава може досягати власних стратегічних цілей тоді, коли до її політики ставляться прихильно не лише іноземні уряди, а й суспільства, медіа, експертні кола, культурні та освітні інституції [43, с. 622-623]. З огляду на це, публічну дипломатію часто визначають як «сукупність заходів, спрямованих на вплив на іноземну громадськість для формування бажаних уявлень і сприяння національним інтересам» [31]. Проте таке визначення, хоч і поширене, не охоплює всієї складності цього явища. Доцільно підкреслити, що в сучасних умовах публічна дипломатія функціонує у полі взаємодії державних і недержавних суб'єктів: урядових комунікаційних агентств, культурних інститутів, університетів, громадських організацій, медіа, цифрових платформ та навіть окремих лідерів думок [76, с. 15]. Саме через таку багаторівневу взаємодію вона інтегрується у ширшу систему міжнародних комунікацій, де

інформаційні, культурні та політичні меседжі формують міжнародні очікування та норми.

У науковому дискурсі сформувалося кілька ключових концепцій публічної дипломатії, кожна з яких по-своєму інтерпретує механізми взаємодії держави з іноземними аудиторіями. Насамперед варто згадати класичну або традиційну концепцію, що сформувалася у середині ХХ століття. У межах цього підходу публічна дипломатія розглядалася як інструмент монологічної комунікації, коли держава через медіа, прес-служби, культурні виставки чи мовні програми «передавала» інформацію зовнішній аудиторії з метою формування позитивного сприйняття [43, с. 625]. Логіка традиційної моделі ґрунтувалася на припущенні, що чітко сформований меседж здатен впливати на уявлення та поведінкові установки іноземних громадян. Саме так діяли США під час Холодної війни, використовуючи радіостанції Voice of America, Radio Liberty, культурні турне джазових музикантів та програми студентських обмінів. Проте, починаючи з кінця ХХ – початку ХХІ ст., на зміну монологічній моделі приходить концепція двосторонньої (діалогічної) публічної дипломатії. Її сутність полягає у взаємодії, коли іноземні аудиторії розглядаються не як пасивні реципієнти інформації, а як активні учасники комунікаційного процесу. Держава у цій моделі не лише «пояснює», а й слухає, враховує потреби, культурні відмінності та особливості сприйняття адресатів [60, с. 18-22]. Зрештою, ця модель стала основою сучасних інститутів культурних відносин, таких як British Council чи Інститут Гете, діяльність яких спрямована на створення стійких зв'язків між суспільствами.

Ще одним важливим напрямом є концепція мережевої публічної дипломатії, що сформувалася на хвилі зростання ролі недержавних акторів та цифрових платформ [46, с. 124]. На відміну від попередніх моделей, мережевий підхід підкреслює багаторівневу й поліцентричну природу сучасного міжнародного середовища, де держави більше не є єдиними носіями впливу. Компанії, університети, неурядові організації, блогери, культурні спільноти, медіаплатформи, усі вони стають учасниками глобального

комунікаційного процесу. У такій логіці держава виконує радше координаційні, ніж директивні функції, створюючи умови для включення різних акторів у просування своїх національних інтересів. Прикладом є діяльність України, яка після 2022 року залучає громадські ініціативи, цифрових активістів, креативні агенції та діаспорні організації до поширення проукраїнських наративів у світі, формуючи потужну транскордонну комунікаційну мережу [101, с. 28-30].

У контексті глобалізації та цифрової революції з'явилася також концепція нової публічної дипломатії, яку автори Дж. Мелісен, П. ван Хам та Е. Пуллман визначають як поєднання державної комунікації, громадської участі та стратегічного впливу в умовах інформаційної відкритості [59]. Нова публічна дипломатія вирізняється орієнтацією на прозорість, взаємодію з громадянським суспільством, міжкультурну комунікацію та цифрові інструменти. У цій моделі важливо не тільки інформувати, а й створювати спільні платформи для взаємного навчання, культурного обміну та ко-продукування змісту. Європейський Союз активно використовує синергію державних та недержавних проєктів, зокрема програм Creative Europe, EU4Culture, House of European History, які поєднують культурну, освітню та інформаційну дипломатію [33].

З розвитком соціальних мереж формується також концепція цифрової публічної дипломатії, що зосереджена на використанні онлайн-платформ для взаємодії з глобальними аудиторіями [30]. Twitter-дипломатія («Twiplomacy»), дипломатія у TikTok, віртуальні культурні проєкти, онлайн-виставки, мультимедійні кампанії, усе це стало звичними інструментами сучасних МЗС. Власне, Україна стала одним із найяскравіших прикладів успішної цифрової дипломатії: офіційні акаунти МЗС, Президента та провідних міністерств продемонстрували високу ефективність у мобілізації міжнародної підтримки, поширенні правди про війну й запереченні фейків [101]. Цифрова дипломатія дозволяє державам діяти швидко, адаптивно та адресно, що особливо важливо під час криз. Поряд із цим, у сучасних дебатах розвивається концепція

стратегічної публічної дипломатії, яка фокусується на плануванні довгострокових комунікаційних цілей, вибудовуванні стратегічних наративів та інтеграції публічної дипломатії у широкі рамки національної безпеки [68]. Вона підкреслює, що публічна дипломатія має працювати не лише на створення іміджу, а й на підтримку стратегічних рішень держави, формування міжнародного середовища, сприятливого для реалізації зовнішньополітичних інтересів. Наприклад, США через стратегічні комунікації просувають наративи про підтримку демократії та вільного ринку, Китай – концепцію «спільної долі людства», а Україна: наративи про європейську ідентичність, боротьбу за свободу та глобальну безпеку [31].

Окремої уваги заслуговує концепція «м'якої сили» Дж. Ная, що стала фундаментом для сучасного розумлення публічної дипломатії [8]. Згідно з нею, держава може впливати на інших не лише силою або економічним примусом, а й привабливістю своїх цінностей, культури та політики. Публічна дипломатія у цій моделі є ключовим механізмом поширення атрибутів м'якої сили. Зокрема, Канада та Японія активно використовують культурні, мовні та освітні програми для формування позитивного іміджу; Німеччина просуває ідеї сталого розвитку та культурної спадщини; Україна: цінності свободи, демократії та спротиву агресії [40]. Зазначимо, що різні концепції публічної дипломатії відображають еволюцію міжнародного комунікаційного простору, від монологу до діалогу, від державоцентризму до мережевої взаємодії, від аналогових інструментів до цифрових стратегій [60]. Вони дозволяють глибше зрозуміти природу публічної дипломатії, її механізми та потенціал як важливого чинника глобальної політики. Саме тому аналіз концепцій є необхідним для формування сучасних моделей публічної дипломатії України, особливо у контексті її європейської інтеграції та боротьби за міжнародну підтримку [4].

Говорячи про функції публічної дипломатії, слід наголосити на їх багатовимірності. Однією з ключових функцій є інформаційна, яка передбачає забезпечення іноземних аудиторій достовірною інформацією про політику

держави [59]. Зокрема, під час повномасштабної російської агресії проти України у 2022-2024 рр. українська публічна дипломатія зосередилася на оперативному інформуванні міжнародної спільноти про воєнні злочини РФ, гуманітарні потреби та реальні причини війни [18]. Цей інформаційний компонент став основою для формування глобальної підтримки України, а також для мобілізації партнерських держав на постачання зброї та гуманітарної допомоги. Через це, власне, публічна дипломатія виступає стратегічним каналом формування позитивного образу держави та зміцнення легітимності її зовнішньої політики. Можна виокремити наступні функції публічної дипломатії:

1. Не менш важливою є комунікаційна функція, що орієнтується на налагодження неформального, відкритого діалогу між державою та зовнішньою політикою. Вона включає діяльність культурних інститутів, наприклад British Council, Goethe-Institut або Українського інституту [33]. Ці організації забезпечують присутність своєї культури, мови та цінностей за кордоном, створюючи простір для взаємодії між людьми та підсилюючи рівень довіри до держави-представника. Комунікаційна функція особливо цінна в епоху цифрових технологій, де інформаційні потоки стали глобальними, а міжкультурна взаємодія, майже миттєвою [30].

2. Культурна функція публічної дипломатії має важливе значення, оскільки культура слугує джерелом м'якої сили держави [38]. Через кінематограф, музику, візуальні мистецтва, гастрономію, літературу та освітні програми держави передають власні цінності й способи бачення світу. Прикладом сучасної культурної дипломатії є феномен корейської хвилі (Hallyu), що за допомогою К-поп, серіалів та кіно інтенсивно зміцнює міжнародний імідж Республіки Корея. Аналогічно, Туреччина активно використовує популярність своїх телесеріалів для просування власного культурного наративу на Близькому Сході, Балканах і в Центральній Азії [10].

3. Освітня функція пов'язана з розвитком академічної мобільності, стипендіальних програм та наукових обмінів. Програми Erasmus+, Fulbright,

DAAD, Chevening є інструментами довгострокової публічної дипломатії, які формують покоління іноземних студентів, лояльних до держави, що надає можливості для освіти [58]. Україна також активно розвиває освітню дипломатію: зокрема, у 2023-2024 рр. було створено низку онлайн-курсів та програм для іноземних студентів, що знайомлять їх із українською культурою, мовою та історією.

4. Економічна функція публічної дипломатії містить просування експорту, бренду держави, інвестиційних можливостей і туристичної привабливості. Держави активно використовують інструменти nation branding для стимулювання ділової активності. Наприклад, кампанія «Brand Japan» або «Incredible India» стала не лише маркетинговим продуктом, а й стратегічним інструментом позиціонування держав у світовій економіці. Україна, своєю чергою, в умовах війни впровадила кампейн «Ukraine Now» та низку галузевих промокампаній, які демонструють інноваційний потенал держави навіть у період кризи [68].

5. Важливою є також функція кризових комунікацій, що полягає у реагуванні на надзвичайні ситуації, загрози репутаційного характеру, неправдиві наративи або інформаційні атаки. У сучасному світі, де дезінформація та пропаганда є системними інструментами зовнішньої політики окремих держав, кризова публічна дипломатія дає можливість оперативно пояснювати позицію держави, нейтралізувати фейки та відновлювати довіру [7]. Яскравим прикладом є діяльність Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки України, що у співпраці з міжнародними партнерами системно спростовує російські дезінформаційні кампанії [18].

6. Не можна оминути й цифрову функцію, що набуває особливої ваги у XXI столітті. Соціальні мережі стали ключовими майданчиками для комунікації держав з іноземними аудиторіями. Такий феномен отримав у літературі назву «digital diplomacy» або «e-diplomacy» [59]. Наприклад, МЗС України широко застосовує Twitter, Instagram, Facebook та TikTok для

інформування світової спільноти про перебіг війни, дипломатичні ініціативи, співпрацю з партнерами та гуманітарні проекти. Зрештою, цифрова дипломатія дозволяє формувати глобальну аудиторію в режимі реального часу та забезпечує рівніший доступ до міжнародної комунікації для малих і середніх держав.

7. З огляду на зростання глобальної міжзалежності, публічна дипломатія дедалі активніше виконує функцію формування міжнародних коаліцій та партнерств. Адже саме через систематичну комунікацію з іноземними суспільствами держава здатна пояснити своє бачення міжнародної безпеки, економічного розвитку чи регіональної стабільності. У цьому контексті важливо підкреслити, що публічна дипломатія не діє у вакуумі: вона тісно пов'язана з традиційною дипломатією, стратегічними комунікаціями, інформаційною політикою та культурною стратегією держави [60]. Більше того, ефективність публічної дипломатії залежить від узгодженості цих елементів. Якщо державні меседжі суперечать реальним діям або зовнішньополітичний курс непослідовний, то жодні комунікаційні інструменти не забезпечать довготривалого позитивного іміджу.

8. Ще одною важливою функцією є побудова довготривалих контактів між суспільствами, так звана функція *people-to-people diplomacy* [29]. Через міжнародні марафони, форуми молодіжного лідерства, культурні фестивалі, програми академічних обмінів та громадські ініціативи держави формують соціальний капітал, який у майбутньому може трансформуватися у політичну, економічну чи дипломатичну підтримку. Наприклад, програми співпраці між українськими і литовськими університетами, які значно активізувалися після 2014 року, створили середовище взаємної довіри та політичної солідарності. Такі довгострокові зв'язки становлять фундамент для розвитку стратегічного партнерства та інтеграції. Зрештою, сучасні дослідження наголошують, що публічна дипломатія стає одним із центральних механізмів формування м'якої сили держави. Вона забезпечує не тільки поширення культурних ідей, а й створює передумови для міжнародної

підтримки стратегічних ініціатив, укладання партнерських угод, участі в міжнародних організаціях і просування власної зовнішньополітичної повістки. Ефективна публічна дипломатія трансформує державу з об'єкта міжнародної політики у суб'єкта, який активно впливає на глобальні дискурси та процеси. Публічна дипломатія в сучасних міжнародних відносинах виконує комплекс функцій: інформаційних, комунікаційних, культурних, освітніх, економічних, безпекових, ціннісних та мережевих. Вона є не лише засобом формування позитивного іміджу держави, а й інструментом стратегічного впливу та довготривалої побудови партнерств.

1.2. Теоретичні підходи до аналізу інструментів публічної дипломатії

Публічна дипломатія посідає дедалі важливіше місце в арсеналі інструментів зовнішньої політики, і це, безумовно, зумовлює потребу в глибокому теоретичному осмисленні механізмів впливу [59]. У науковому дискурсі сьогодні домінують кілька концептуальних підходів, що дозволяють комплексно проаналізувати інструменти публічної дипломатії, з'ясувати їхню ефективність та специфіку застосування різними акторами міжнародних відносин. Однак кожен із цих підходів висвітлює лише певний аспект феномену, тому для адекватного аналізу необхідна їхня синергія. У цьому контексті доцільно звернути увагу на класичні та сучасні теорії, що формують інтелектуальне підґрунтя дослідження. Передусім у межах реалістичної парадигми публічна дипломатія розглядається як інструмент боротьби за владу та вплив. Реалісти, серед яких Г. Моргентау та К. Уолтц, наголошують, що держави послуговуються інструментами комунікації лише тоді, коли це сприяє зміцненню їхніх позицій у міжнародній системі, де ключовими чинниками залишаються сила та баланс сил [27]. Отже, навіть культурні та освітні проекти можуть мати глибинний стратегічний вимір. Це яскраво проявляється у діяльності Китаю, що активно використовує мережу Інститутів Конфуція для формування сприятливого образу країни та водночас для проєкції власної «м'якої сили» у стратегічно важливих регіонах Африки та Південно-Східної

Азії. Проте, як слушно підкреслюють представники ліберального інституціоналізму, публічна дипломатія не обмежується і не повинна обмежуватися логікою силового протистояння. Ліберали привертають увагу до зростання значення наддержавних структур, міжнародних організацій, транснаціональних акторів та норм [106]. Публічна дипломатія в їхньому розумінні – це механізм зміцнення довіри, розвитку міжкультурного діалогу та просування цінностей, які формують засади міжнародного співробітництва. Саме з цієї позиції можна пояснити активність Європейського Союзу у сфері стратегічних комунікацій: програма EU StratCom Task Forces спрямована не лише на протидію дезінформації, але й на формування позитивного сприйняття ЄС у країнах Східного партнерства, включно з Україною [2]. Ліберальний підхід дозволяє розглядати це не як боротьбу за вплив у класичному реалістичному сенсі, а як спробу зміцнити інституційні зв'язки, стимулювати демократизацію та інтеграцію.

Конструктивізм збагачує теоретичний аналіз, роблячи акцент на ролі ідентичності, норм та ідей. Публічна дипломатія в конструктивістському вимірі – це передусім боротьба за смисли [106]. Вона покликана формувати у міжнародної спільноти певне бачення держави, її політики та місця у світі. У цьому контексті особливу увагу привертають сучасні комунікаційні кампанії України, орієнтовані на західні суспільства: ініціативи UkraineNOW, United24, численні культурні проекти, дипломатичні тури українських митців та експертів [7, с. 14]. Їхнє завдання полягає не лише в донесенні фактів про російську агресію, а й у розкритті національної ідентичності, демонстрації стійкості та здатності до інновацій. Конструктивізм допомагає пояснити, чому саме образ України як держави-борця за свободу має настільки потужний мобілізаційний ефект у міжнародному середовищі [108]. Водночас критичні підходи, зокрема постструктуралізм, підкреслюють асиметричність глобального комунікаційного простору та нерівні можливості різних держав у сфері публічної дипломатії. Постструктуралісти звертають увагу на домінування дискурсів, які формуються глобальними медіа-корпораціями, тоді

як держави з менш потужними ресурсами змушені працювати в умовах інформаційної нерівності [30]. У цьому аспекті досить показовими є дискусії довкола діяльності США у сфері культурної дипломатії: наприклад, робота USAID чи програм Держдепартаменту часто сприймається критично країнами Глобального Півдня, які вбачають у них механізми поширення певної політичної моделі та послаблення альтернативних центрів впливу.

Не менш важливим для аналізу сучасних інструментів публічної дипломатії є підхід «м'якої сили», концептуалізований Дж. Наєм. Він запропонував розглядати здатність держави приваблювати інших через культуру, цінності та ефективну зовнішню політику як рівноцінний чинник міжнародного впливу [27]. Саме тому сьогодні країни активно працюють над формуванням власних культурних брендів, інвестують у кіно, музику, освітні програми, цифрові комунікації. Наприклад, Південна Корея завдяки глобальній популярності К-поп, кіноіндустрії та гастрономічної культури не лише посилала власний позитивний імідж, але й отримала змогу розширити співпрацю в оборонній, економічній і технологічній сферах. Україна також активно використовує інструменти «м'якої сили»: зростання присутності української музики на міжнародних платформах, успіхи кіноіндустрії, популяризація української кухні та мистецтва стають важливою складовою дипломатичного позиціонування [10]. Разом із тим у XXI ст. значного поширення набула концепція «смайт-сили», що поєднує «м'які» та «жорсткі» інструменти зовнішньої політики [43]. Вона підкреслює важливість гнучкої комбінації культурних, інформаційних, економічних і безпекових заходів задля досягнення стратегічних цілей. Це проявляється у діяльності НАТО, яке системно поєднує військово-політичну співпрацю з активними програмами стратегічних комунікацій, освітніми обмінами та підтримкою демократичних реформ у країнах-партнерах. Власне, ефективна публічна дипломатія Альянсу відіграє вирішальну роль у формуванні позитивного ставлення до його політики серед населення держав-партнерів, включно з Україною [59].

Варто наголосити, що сучасні інструменти публічної дипломатії перебувають у постійній еволюції, і ця динамічність зумовлює появу нових теоретичних ракурсів, необхідних для їх аналізу. Зокрема, сьогодні дедалі частіше використовують підхід, пов'язаний із цифровою дипломатією [110]. Він розглядає онлайн-платформи як повноцінний простір здійснення зовнішньополітичної комунікації, де борються не лише держави, а й глобальні корпорації, інфлюенсери, громадянські мережі та навіть алгоритми. Цифрова дипломатія охоплює такі інструменти, як стратегічні кампанії у соціальних мережах, верифіковані канали державних органів, дипломатія лідерів думок, використання Big Data та штучного інтелекту для аналізу аудиторій. Наприклад, Велика Британія активно застосовує алгоритмічний моніторинг, щоб виявляти інформаційні тренди, формувати таргетовані повідомлення для різних сегментів іноземної аудиторії та оперативно реагувати на кризи. У цьому сенсі цифрова дипломатія доповнює традиційні теоретичні підходи, зокрема конструктивізм та мережеву теорію, розширюючи їх у бік складніших, технологічно насичених моделей. Для аналізу сучасних інструментів публічної дипломатії також корисним є мережевий підхід, що акцентує увагу на складній взаємодії держав, міждержавних структур, громадських організацій, приватних корпорацій, медіа та лідерів думок [30]. Публічна дипломатія дедалі частіше здійснюється у форматі партнерств: прикладом може бути спільна діяльність урядів і глобальних платформ, таких як Google чи Meta, спрямована на боротьбу з дезінформацією під час російсько-української війни. Мережевий підхід дозволяє зрозуміти, що комунікаційний вплив більше не є монополією держави, навпаки, він формується внаслідок взаємодії численних акторів.

Ще один перспективний напрям аналізу – це когнітивний підхід, який робить акцент на психологічних механізмах сприйняття інформації [76]. Він пояснює, чому певні інструменти публічної дипломатії виявляються більш ефективними, ніж інші, та як саме емоційний контент, візуальні символи, сторітелінг або культурні коди впливають на формування зовнішньополітичних наративів. Як приклад, кампанія Польщі «Tell the Truth

About Ukraine», запущена у 2022 р., використовувала емоційно насичені візуальні образи і прості, але переконливі меседжі, адаптовані під західні аудиторії [41]. Когнітивний підхід допомагає зрозуміти, що ключове значення має не лише смислове наповнення повідомлення, а й його здатність взаємодіяти з цінностями, досвідом і емоційними реакціями конкретних груп населення. Культурологічний підхід, у свою чергу, дозволяє осмислити роль культурної дипломатії як особливої форми публічної дипломатії, що ґрунтується на гуманітарних цінностях, мистецтві та творчій взаємодії [33]. Сьогодні цей підхід набуває нового звучання у зв'язку з глобалізацією культурних індустрій і стрімким поширенням цифрового контенту. Наприклад, Туреччина значно посилила свій міжнародний вплив завдяки популярності турецьких серіалів, які транслюються у десятках країн і формують позитивне сприйняття турецької культури. Так само Японія використовує потужність аніме-індустрії, щоб укорінювати власні цінності та образи у глобальному культурному просторі [38]. Ці приклади демонструють, що культура стає не лише ресурсом «м'якої сили», а й стратегічним активом, який формує стійкі канали міжкультурної комунікації.

Сучасні теоретичні підходи охоплюють також економічну дипломатію, яка дедалі частіше розглядається як складова або навіть продовження публічної дипломатії. Вона базується на припущенні, що економічні проєкти, інвестиції, гуманітарна допомога чи технологічні партнерства можуть виступати інструментами формування позитивного іміджу держави. Яскравий приклад, діяльність Китаю в рамках ініціативи «Один пояс, один шлях». Через increase інфраструктурні інвестиції Пекін не лише посилює свій економічний вплив, а й формує нову архітектуру сприйняття власної ролі у світі [17]. Окремої уваги заслуговує гуманітарний вимір публічної дипломатії, що активно розвивається у контексті воєнних конфліктів та глобальних криз. Гуманітарна дипломатія передбачає надання допомоги, підтримку прав людини, роботу з біженцями, участь у миротворчих ініціативах [29]. Теоретично вона спирається на гуманітарні норми міжнародного права та

підходи ліберального інституціоналізму. Кампанії міжнародної підтримки України, які поєднують державні дипломатичні зусилля, діяльність міжнародних організацій та активність громадянського суспільства. У зв'язку з цим гуманітарна дипломатія стає каналом комунікації, що формує глобальну солідарність і підсилює сприйняття держави як відповідального та морального актора [108].

У XXI столітті теоретичний аналіз публічної дипломатії дедалі частіше звертається до міждисциплінарності. Це пояснюється тим, що сама сфера публічної дипломатії поєднує політичні, комунікаційні, культурні, економічні та цифрові виміри. Зокрема, теорії комунікацій, такі як фреймінг, agenda-setting чи теорія медіатизації, суттєво доповнюють традиційні підходи міжнародних відносин [90]. Вони дозволяють зрозуміти, як саме інформація набуває домінуючих форм, чому певні наративи стають центральними, а інші – маргіналізованими, та які комунікаційні стратегії є найбільш ефективними для довготривалого впливу. Наприклад, фреймінг допомагає пояснити успіх кампанії «Stand with Ukraine», у якій українська нація була інтегрована у глобальні цінності свободи та прав людини.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що теоретичні підходи до аналізу інструментів публічної дипломатії розширюються разом із розвитком її практик. Класичні парадигми: реалізм, лібералізм, конструктивізм, залишаються фундаментом, однак сучасні реалії вимагають врахування цифровізації, глобального мережевого середовища, психологічних чинників сприйняття та трансформації культурних індустрій. У цьому складному та багат шаровому контексті публічна дипломатія постає не просто інструментом зовнішньої політики, а цілісним механізмом формування міжнародного порядку денного, конструювання ідентичностей та реалізації стратегічних інтересів держави. Саме тому комплексне поєднання різних теоретичних підходів є не лише доцільним, але й необхідним для глибокого розуміння того, яким чином у сучасному світі здійснюється вплив на глобальну громадську

думку, та які інструменти стають визначальними у боротьбі за прихильність міжнародних аудиторій.

Узагальнюючи викладене, варто наголосити, що сучасні інструменти публічної дипломатії перебувають у постійній еволюції, і ця динамічність зумовлює появу нових теоретичних ракурсів, необхідних для їх аналізу. Зокрема, сьогодні дедалі частіше використовують підхід, пов'язаний із цифровою дипломатією [110]. Він розглядає онлайн-платформи як повноцінний простір здійснення зовнішньополітичної комунікації, де борються не лише держави, а й глобальні корпорації, інфлюенсери, громадянські мережі та навіть алгоритми. Цифрова дипломатія охоплює такі інструменти, як стратегічні кампанії у соціальних мережах, верифіковані канали державних органів, дипломатія лідерів думок, використання Big Data та штучного інтелекту для аналізу аудиторій. Наприклад, Велика Британія активно застосовує алгоритмічний моніторинг, щоб виявляти інформаційні тренди, формувати таргетовані повідомлення для різних сегментів іноземної аудиторії та оперативно реагувати на кризи. У цьому сенсі цифрова дипломатія доповнює традиційні теоретичні підходи, зокрема конструктивізм та мережеву теорію, розширюючи їх у бік складніших, технологічно насичених моделей.

1.3.Європейська інтеграція як об'єкт дипломатичної діяльності

Європейська інтеграція постає складним, багатовимірним і водночас динамічним процесом, який охоплює політичну, економічну, соціальну та безпекову сфери, формуючи унікальний простір міждержавної взаємодії [16]. Саме тому вона закономірно стає об'єктом цілеспрямованої дипломатичної діяльності, адже держави, прагнучи до членства в ЄС або до поглиблення співпраці з ним, використовують широкий спектр дипломатичних інструментів, механізмів та стратегій. Більше того, у XXI столітті, коли геополітичні зрушення відбуваються надзвичайно стрімко, дипломатія навколо європейської інтеграції перестає бути виключно технічною чи бюрократичною площиною, вона перетворюється на арену конкуренції національних інтересів,

ціннісних орієнтирів і моделей розвитку [21]. У цьому контексті важливо підкреслити, що Європейський Союз виступає не лише суб'єктом міжнародних відносин, а й потужним нормотворчим центром, який формує стандарти, правила та вимоги для держав-кандидатів [105]. Відтак дипломатична активність, спрямована на забезпечення інтеграції до ЄС, має подвійний характер: вона орієнтована і на зовнішній вимір, переговори з європейськими інституціями, і на внутрішній, адаптацію політичної системи, законодавства та адміністративних практик. Як показує сучасний досвід України, дипломатія стає ключовим інструментом комунікації між національною владою та європейськими партнерами, завдяки чому відбувається не лише просування політичних рішень, а й формування позитивного іміджу держави [4].

Зрештою, саме дипломатичний супровід визначає темпи та успішність інтеграційних трансформацій. Наприклад, позитивне рішення Європейської Ради від грудня 2023 року щодо початку переговорів про вступ України до ЄС стало можливим завдяки системній багатовекторній роботі, від політичних консультацій і двосторонніх візитів до участі у засіданнях секторних платформ Європейської політики сусідства [1]. Цей кейс наочно демонструє, що дипломатія не лише формує зовнішньополітичні результати, а й здатна мобілізувати підтримку на рівні окремих країн-членів, що особливо важливо в умовах, коли рішення в ЄС приймаються консенсусом. Варто також зазначити, що сучасні інтеграційні процеси відбуваються у контексті масштабних глобальних викликів. По-перше, російсько-українська війна суттєво трансформувала пріоритети європейської дипломатії, зрушивши її акцент у бік безпеки, стійкості та енергетичної автономії [14]. По-друге, світова конкуренція за технологічне лідерство, зокрема між США та Китаєм, актуалізувала питання цифрового суверенітету ЄС. По-третє, зростання ролі недержавних акторів та інформаційно-комунікаційних технологій змінює ландшафт дипломатії: тепер важливо не лише вести закриті переговори, а й

активно працювати у публічній площині, впливаючи на громадську думку як всередині країни, так і поза її межами [90].

У цьому зв'язку показовим є приклад діяльності Європейської служби зовнішніх дій (ЄСЗД), яка у відповідь на гібридні загрози посилила цифрову дипломатію та комунікаційні інструменти, зокрема створивши спеціальні підрозділи для протидії дезінформації [110]. З одного боку, така практика демонструє, що інтеграція є не лише нормативно-правовою, а й комунікаційною взаємодією. З іншого, вона підкреслює, що держави-кандидати мають адаптовувати свої дипломатичні підходи до сучасних інформаційних реалій, де швидкість реакції й уміння працювати з аудиторією відіграють критичну роль. Ще одним важливим аспектом є економічна дипломатія, оскільки вступ до ЄС передбачає не лише політичні зобов'язання, а й глибоку економічну інтеграцію. Так, імплементація Україною Угоди про асоціацію та поглибленої і всеосяжної зони вільної торгівлі (ПВЗВТ) показала, що дипломатична діяльність включає лобіювання доступу до ринків, участь у торговельних комітетах та переговорних форматах [19]. Нині такі інструменти відіграють вирішальну роль у забезпеченні модернізації української промисловості, адаптації стандартів та розширенні експортних можливостей. До прикладу, у 2024 році ЄС продовжив автономні торговельні преференції для українських товарів, що стало результатом багатомісячних переговорів і активної участі українських дипломатів на всіх рівнях, від міністерських зустрічей до міжпарламентського діалогу [67].

Окремої уваги потребує й те, що європейська інтеграція передбачає значний компонент правового та інституційного зближення, що, відповідно, вимагає високого рівня дипломатичної координації. Створення в Україні Національного офісу з євроінтеграції, активізація діалогу з Єврокомісією, участь у спільних безпекових та оборонних ініціативах ЄС – усе це свідчить про розширення дипломатичного інструментарію, який сьогодні виходить далеко за межі класичного двостороннього спілкування [45]. Власне, сучасна дипломатія дедалі більше нагадує мережеву взаємодію, де важливу роль

відіграють експертні спільноти, парламентські групи, муніципальні партнерства та навіть освітні програми, такі як Erasmus+.

Однак, говорячи про дипломатію європейської інтеграції, не можна оминати пита ння цінностей. ЄС будується на принципах демократії, верховенства права, прав людини та рівності. Тому дипломатія держав-кандидатів має відображати не лише прагматичні інтереси, а й відповідність цим цінностям. Як засвідчують сучасні оцінки Єврокомісії, прогрес України у сферах судової реформи, антикорупційної політики та дотримання прав людини часто стає предметом дипломатичних переговорів, оскільки ці питання мають фундаментальне значення для інтеграційного руху [92]. Іншими словами, дипломатична діяльність тут постає інструментом підтвердження політичної зрілості та інституційної спроможності держави. Примітно, що навіть внутрішньополітичні процеси нерідко набувають дипломатичного виміру. З одного боку, європейські партнери уважно стежать за національними реформами, що формує додатковий зовнішній тиск і стимул для прискорення трансформацій. З іншого, внутрішній консенсус щодо євроінтеграції суттєво впливає на дипломатичну позицію держави, підсилюючи її переговорні можливості. Український досвід після 2022 року переконливо доводить: коли суспільство, уряд і парламент єдині у стратегічному виборі, дипломатичні аргументи стають відчутно вагомішими [103].

Більше того, дипломатична діяльність, спрямована на підтримку європейської інтеграції, дедалі частіше включає елементи стратегічних комунікацій, культурної дипломатії та інформаційної взаємодії [4]. Це пов'язано з тим, що Європейський Союз є не лише інституційною структурою, а й символом певного ціннісного простору, і від того, як держава позиціонує себе у цьому просторі, багато в чому залежить успіх її інтеграційних прагнень [2]. Сучасна дипломатія, таким чином, передбачає не лише переговори за зачиненими дверима, а й активне формування позитивної громадської думки про країну-кандидата серед громадян ЄС, європейських політиків та медіа.

Показовим тут є досвід інформаційних кампаній України 2022-2024 рр., спрямованих на демонстрацію стійкості, реформаторського потенціалу та спільності безпекових викликів з Європою [7]. Такі ініціативи, реалізовані МЗС України, офісами дипломатичних місій та громадськими організаціями, стали важливим доповненням до формальних дипломатичних процедур і значною мірою вплинули на підтримку європейських суспільств [18]. Не менш вагомим є факт, що європейська інтеграція стимулює розвиток нових форматів дипломатичного партнерства, які виходять за межі класичних двосторонніх відносин. У цьому аспекті варто згадати про багатосторонні ініціативи, такі як «Тримор'я», Паризька ініціатива з відбудови України, Рада асоціації Україна–ЄС чи платформи відновлення. Усі вони стали важливими майданчиками для координації зовнішніх зусиль, спрямованих на модернізацію української економіки, посилення безпеки та інтеграцію в єдиний європейський ринок [19]. Дипломатична участь у таких форматах дозволяє державам-кандидатам бути включеними до вироблення рішень, ще до моменту формального вступу, що, безумовно, підвищує їх спроможність адаптуватися до *acquis communautaire* [92].

Іншим цікавим напрямом є регіональна дипломатія, яка базується на взаємодії прикордонних регіонів, міст-побратимів та транскордонних об'єднань. Такі ініціативи, зокрема участь України у програмах Interreg чи розвитку мережі єврорегіонів, сприяють поглибленню інтеграційних процесів «знизу вгору» [53]. Йдеться про формування спільних інфраструктурних проєктів, культурних програм, освітніх обмінів, які не лише зближують суспільства, а й створюють міцну основу для політичних рішень. У цьому сенсі дипломатія стає багаторівневою: уряди працюють на стратегічному рівні, а місцеві громади, на практичному, формуючи нову якість міждержавних відносин. Безперечно, в умовах сучасної війни дипломатія європейської інтеграції охоплює питання безпеки, оборонної співпраці та розвитку спільних оборонних технологій. ЄС, який раніше не позиціонував себе як військовий блок, нині суттєво розширює інструменти оборонної взаємодії: Європейський

фонд миру, PESCO, програми з військової мобільності, проєкти створення спільних систем озброєння, усе це формує нову реальність європейської безпеки [39]. Саме тому дипломатична робота держав-кандидатів дедалі частіше включає не лише переговори щодо політичних критеріїв, а й участь у спільних оборонних ініціативах, підготовку кадрів, зближення стандартів у сфері оборонного планування. Україна, яка у 2023-2024 рр. приєдналася до низки таких програм, фактично вже інтегрується у європейську систему безпеки, і це – прямий результат дипломатичної активності [1].

Поряд із цим важливо зазначити, що європейська інтеграція стимулює і внутрішні реформи дипломатичної служби держави-кандидата. Потреба у веденні складних переговорів, участі у технічних комітетах, розробці законодавчих дорожніх карт та оцінці відповідності національної політики стандартам ЄС вимагає модернізації дипломатичного апарату [35]. Наприклад, Україна у 2023-2024 рр. суттєво посилила кадровий потенціал Міністерства закордонних справ, залучивши експертів у сфері права ЄС, економічної інтеграції та цифрової взаємодії. Крім того, створення інституції урядового координатора з євроінтеграції дозволило оптимізувати процес комунікації між міністерствами та Єврокомісією [45]. Такі трансформації є не менш важливими, ніж формальні переговори про вступ, адже вони визначають інституційну спроможність держави виконувати майбутні зобов'язання. Цікаво й те, що дипломатія європейської інтеграції дедалі частіше спирається на наукову, експертну та аналітичну підтримку. Аналітичні центри, дослідницькі інститути, університети й незалежні експерти активно залучаються до підготовки рекомендацій, оцінки відповідності законодавства та напрацювання сценаріїв інтеграційного розвитку [100]. Наприклад, участь українських наукових установ у проєктах Horizon Europe створює підґрунтя для формування інноваційної дипломатії, яка поєднує політичні рішення з науковими дослідженнями та технологічним розвитком. Таке розширення експертної платформи демонструє, що дипломатія перестає бути сферою

виключно професійних дипломатів – вона стає предметом широкої інтелектуальної взаємодії.

Важливо також підкреслити, що європейська інтеграція як об'єкт дипломатичної діяльності потребує стратегічної передбачливості. Держави, які здійснюють інтеграційний курс, мають не лише відповідати актуальним вимогам ЄС, а й прогнозувати довгострокові тенденції його розвитку. Це стосується, зокрема, зеленої трансформації, цифрової модернізації, зміни енергетичного балансу, розвитку штучного інтелекту чи посилення кліматичних стандартів [91]. Отже, дипломатія повинна бути орієнтована на майбутнє, оскільки інтеграція – це не лише адаптація, а й здатність пропонувати нові ідеї та рішення. Саме такі підходи сьогодні проявляються у співпраці України з ЄС у сфері енергетичної безпеки, «зеленого» водню, розвитку транспортних коридорів та участі у формуванні нової політики розширення.

Можна стверджувати, що європейська інтеграція як об'єкт дипломатичної діяльності – це багатовимірний та стратегічно важливий процес, який виходить за рамки традиційної зовнішньої політики. Він передбачає вдосконалення державного управління, активізацію громадської дипломатії, залучення експертного середовища та модернізацію національних інститутів. Дипломатія у цьому контексті виступає не лише інструментом просування інтересів держави-кандидата, а й платформою для формування нової якості відносин між її суспільством і європейською спільнотою. І, зрештою, успіх інтеграції визначається тим, наскільки ефективно держава здатна використовувати дипломатичні механізми для досягнення стратегічної мети, повноправного членства в Європейському Союзі та включення до загальноєвропейського політичного, економічного й безпекового простору.

Висновки до розділу 1

Варто зазначити, що публічна дипломатія в сучасних міжнародних відносинах виступає одним із ключових інструментів формування

позитивного іміджу держави та забезпечення її стратегічних інтересів на глобальній арені. Вона не лише розширює можливості класичної дипломатії, а й створює нові канали взаємодії між державами та суспільствами, що особливо важливо в умовах зростання ролі комунікаційних технологій. З іншого боку, поняття публічної дипломатії сьогодні охоплює ширший спектр функцій: від культурного обміну й освітніх програм до інформаційного впливу та кризового реагування. Таким чином, у XXI столітті вона трансформується в потужний інструмент «м'якої сили», який дозволяє країнам формувати міжнародний порядок не через примус, а через переконання та спільні цінності.

Теоретичні підходи до аналізу інструментів публічної дипломатії, у свою чергу, демонструють багатовимірність цього феномена. Зокрема, реалістична парадигма акцентує на її ролі у підтриманні національних інтересів, тоді як ліберальна – на важливості міжнародної співпраці, взаємозалежності та мережевої взаємодії. Конструктивістський підхід підкреслює значення ідей, ідентичностей та комунікаційних практик у формуванні міжнародного дискурсу. Водночас, сучасні дослідження все частіше інтегрують міждисциплінарний аналіз, поєднуючи елементи політичної комунікації, культурології та цифрової аналітики, що дозволяє краще зрозуміти механізми впливу публічної дипломатії у цифрову добу.

Нарешті, європейська інтеграція як об'єкт дипломатичної діяльності набуває особливого значення в контексті модернізаційних прагнень держав. Саме через інструменти публічної дипломатії Європейський Союз поширює свої цінності, норми демократії, верховенства права та прав людини, створюючи привабливу модель політичного та економічного розвитку. Україна, у свою чергу, активно використовує публічну дипломатію для зміцнення підтримки свого євроінтеграційного курсу, утвердження власної ідентичності та посилення довіри з боку європейських партнерів.

РОЗДІЛ 2. ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

2.1. Публічна дипломатія як інструмент просування європейського іміджу України

Публічна дипломатія дедалі частіше розглядається як один із ключових інструментів формування та просування позитивного міжнародного іміджу держави, особливо у періоди інтенсивних політичних трансформацій та безпекових викликів [31]. У випадку України, яка з 2014 року перебуває у центрі глобальної уваги через російську агресію, саме публічна дипломатія стала важливим засобом донесення правди про події, захисту національних інтересів та посилення європейської ідентичності держави. Однак варто наголосити, що її значення суттєво зросло після 24 лютого 2022 року, коли повномасштабне вторгнення РФ перетворило Україну на епіцентр боротьби за базові принципи міжнародного права [18]. Саме в цей період уряд, дипломатичні установи, громадянське суспільство та культурні інституції мобілізували весь спектр інструментів публічної дипломатії, аби закріпити за Україною імідж європейської, демократичної та модерної держави [101]. Попри важливість традиційних дипломатичних інструментів, сьогодні публічна дипломатія все більше спирається на цифрові технології, суспільну комунікацію та мережеву взаємодію. Українські офіційні структури, зокрема Міністерство закордонних справ та «Український інститут», активно застосовують сучасні підходи для просування європейського іміджу країни. Наприклад, у 2023 році МЗС реалізувало глобальну комунікаційну кампанію «Brave Ukraine», спрямовану на підкреслення незламності українського суспільства та водночас на демонстрацію прагнення держави до європейських демократичних стандартів [7]. Подібні кампанії не лише інформують, але й формують емоційний зв'язок між міжнародною аудиторією та Україною, що, у свою чергу, зміцнює підтримку процесів європейської інтеграції.

У цьому контексті важливо підкреслити роль стратегічних наративів, продуманих комунікаційних конструкцій, які дозволяють формувати цілісне сприйняття держави за кордоном [108]. Україна активно працює над тим, щоб її наративи асоціювалися зі свободою, демократією, інноваціями, європейськістю та сміливістю. Відповідно до цього, з 2022 року у європейських столицях було представлено десятки культурних подій, від виставок сучасного мистецтва до музичних перформансів, які демонструють українську культурну унікальність та водночас підкреслюють її інтегрованість у загальноєвропейський культурний простір. Показовим є проєкт «Ukraine. Unmuted», презентований на Венеційській бієнале 2022 року, який став одним із найяскравіших прикладів сучасної культурної дипломатії [34].

Суттєвий внесок у просування європейського іміджу України роблять і українські лідери думок та медійні особистості, які завдяки своїй популярності транслиують меседжі про цінності та прагнення держави. Володимир Зеленський, який регулярно звертається до парламентів європейських країн із промовами про спільні виклики, став одним з найвпливовіших дипломатів сучасності у сфері публічних комунікацій [51]. Більше того, його звернення у форматі відеоконференцій у 2022-2023 рр. стали унікальним прецедентом у міжнародній практиці, адже вони не лише мобілізували підтримку України, а й формували образ європейської держави, що бореться за свободу у буквальному та символічному сенсі. Проте публічна дипломатія не обмежується лише політичними актами. Вона також включає інституціалізовану культурну діяльність, академічні обміни, міжнародні освітні програми, співпрацю з діаспорою та іміджеві медіапроєкти. Наприклад, у 2023 році «Український інститут» та Goethe-Institut розпочали масштабну ініціативу «Re:Create Ukraine», спрямовану на підтримку українських митців та їх інтеграцію в європейську культурну спільноту [79]. Такі програми, по суті, не лише підсилюють культурний резонанс України, а й демонструють її здатність до співтворчості та інновацій [10]. Зрештою, це

сприяє формуванню довгострокового позитивного іміджу держави як невід'ємної частини сучасної Європи.

Важливо зазначити, що цифрова дипломатія стала справжнім проривом у міжнародному позиціонуванні України. Урядові акаунти, зокрема офіційні сторінки Міністерства закордонних справ у X(Twitter) та Facebook, вже у перші тижні після початку повномасштабної війни перетворилися на джерела оперативної та, що найважливіше, достовірної інформації для світової спільноти. Платформа «United24», створена у травні 2022 року, стала одним із найбільш успішних прикладів цифрової дипломатії: вона не лише забезпечила збір понад 600 млн доларів на відбудову країни, а й закріпила образ України як прозорої, технологічно розвиненої та відповідальної держави [101]. Водночас, публічна дипломатія як інструмент просування європейського іміджу України має і важливий політичний вимір. Позитивне міжнародне сприйняття стало одним із аргументів на користь надання Україні статусу кандидата на вступ до ЄС у червні 2022 року [4]. Ненасильницький характер комунікацій, акцент на демократичних цінностях і прагненнях до реформ, усе це відповідало базовим критеріям Європейського Союзу та демонструвало, що Україна не просто декларує свій європейський вибір, а активно вбудовує його у міжнародний простір через комунікаційні практики. Таким чином, публічна дипломатія стала не допоміжним, а стратегічним інструментом зовнішньої політики [30].

Не можна оминути й діяльність української діаспори, яка, як відомо, є одним із найпотужніших каналів впливу на громадську думку у країнах ЄС [37]. Масові акції солідарності, організовані українськими громадами у Берліні, Варшаві, Лісабоні чи Парижі, підсилюють наратив європейськості України та її приналежності до демократичної спільноти. Після 2022 року кількість таких акцій збільшилася в рази, а їхній зміст значно розширився: окрім протестів, активно проводяться благодійні концерти, мовні курси, лекції, спільні культурні виставки, що створюють ефект «м'якої сили» у найкращому її розумінні. Окрему увагу слід приділити ролі медіа, оскільки вони транслиують образ України на глобальному рівні. Після повномасштабного

вторгнення провідні європейські видання: The Guardian, Der Spiegel, Le Monde, El Pais, почали систематично публікувати матеріали, які не лише описують перебіг війни, а й акцентують на культурній, політичній та соціальній європейськості України. З'явилася низка документальних фільмів (наприклад, «Freedom on Fire» 2022 року), які стали важливою частиною міжнародного інформування. Такі медіапроекти, хоча вони й не створені державою напям, доповнюють публічну дипломатію, адже працюють на ті ж стратегічні цілі: формування довіри, співчуття й солідарності [108].

Водночас важливо усвідомлювати, що публічна дипломатія не є статичним інструментом. Вона динамічно трансформується відповідно до змін міжнародного середовища, інформаційних технологій та очікувань аудиторій [59]. У випадку України це означає постійну адаптацію форматів і меседжів до потреб європейської громадськості, яка дедалі більше прагне не лише фактів, а й емоційно наповнених історій. Саме тому у 2024 році було запущено новий етап міжнародної комунікаційної кампанії «What We Are Fighting For», який наголошує не лише на боротьбі українців за свободу, а й на їхньому прагненні жити у просторі європейських цінностей [101]. Такий підхід дозволяє глибше ознайомити міжнародну аудиторію з мотивацією українського суспільства, формуючи розуміння того, що шлях України до Європейського Союзу є природним, а не ситуативним вибором. Доречно підкреслити, що в умовах гібридних загроз, включно з масовими інформаційними атаками з боку РФ, публічна дипломатія України також виконує функцію контрнарративу [7]. Вона протидіє дезінформації, формує прозоре інформаційне поле та, між іншим, підсилює європейську солідарність. Так, упродовж 2022-2023 рр. українські державні інституції разом з європейськими партнерами реалізували низку ініціатив у сфері стратегічних комунікацій, спрямованих на виявлення та нейтралізацію фейків [108]. Усе це, безперечно, сприяє формуванню позитивного і водночас реалістичного образу України як держави, яка не лише захищається, а й активно відстоює правду та демократичні принципи.

Важливо, що публічна дипломатія України інтегрується у стратегічну комунікацію ЄС, адже саме Європейський Союз зацікавлений у стабільності регіону та перемозі демократії [90]. Так, 2023 року Європейська служба зовнішніх дій (EEAS) оновила підходи до комунікацій щодо України, виокремивши кілька ключових меседжів: підтримка України є підтримкою європейської безпеки; українці борються за спільні цінності; майбутнє Європи нерозривно пов'язане з українською стійкістю. Не менш вагомою є роль академічної дипломатії. Зростання кількості українських студентів, науковців та експертів, які беруть участь у європейських дослідницьких програмах, таких як Erasmus+, Horizon Europe, COST чи DAAD, сприяє трансляції європейських ідей та цінностей як в Україні, так і про Україну [58]. Університетські партнерства, спільні конференції, публічні лекції про Україну, які відбуваються у провідних європейських університетах у 2022-2024 рр., створюють додатковий вимір публічної дипломатії.

Окремий пласт – культурна спадщина, яка сьогодні стала не лише елементом ідентичності, а й частиною міжнародної комунікації [10]. Українські культурні інституції наголошують: збереження культурних пам'яток під час війни також є захистом європейських цінностей. Європейські партнери активно підтримують такі проекти, як «Save Ukrainian Culture» (2022–2024), який реалізується спільно з ЮНЕСКО та національними музеями держав ЄС [34]. Участь України у міжнародних ярмарках, зокрема у Франкфуртському книжковому ярмарку 2023 року, де український стенд привернув значну увагу, також посилює образ України як інтелектуально активної та культурно багатой європейської держави [79]. Варто згадати і про дипломатію спорту, яка стала несподівано ефективним каналом комунікації. Виступи українських спортсменів на міжнародних змаганнях 2022-2024 рр., зокрема, перемоги українських легкоатлетів чи гучні заяви футбольної збірної України щодо підтримки ЗСУ, створюють символічний міст між українським суспільством і європейською публікою [29].

Разом з тим, сучасна публічна дипломатія України передбачає не лише просування іміджу, але й розвиток партнерських відносин з європейськими урядовими та неурядовими структурами. Формування міжнародних коаліцій підтримки, участь українських промовців у міжнародних форумах, самітах та панельних дискусіях створює ефект постійної присутності України у європейському інформаційному просторі [22]. Окрім того, необхідно звернути увагу на те, що публічна дипломатія України поступово переходить від реактивної моделі, коли держава змушена відповідати на зовнішні загрози або інформаційні атаки, до проактивної стратегії довгострокового формування іміджу [18]. Це означає системність, планування та створення власних смислових ініціатив, здатних визначати порядок денний у міжнародному середовищі. Показово, що у 2024 році МЗС України представило оновлену Концепцію публічної дипломатії, де наголос зроблено на багаторівневій взаємодії держави, громадянського суспільства, медіа та креативних індустрій [4]. Завдяки цьому Україна значно ефективніше формує у європейській аудиторії уявлення про себе як про модерну, цілеспрямовану та відкриту до співпраці державу.

Однією з ключових тенденцій стало залучення креативних індустрій. Сучасна українська музика, кіно, дизайн, література стають потужними інструментами м'якої сили, які природно інтегруються у європейський культурний простір [10]. Наприклад, український кінематограф, що у 2023-2024 рр. отримав низку нагород на Берлінале та Каннському фестивалі, відіграє важливу роль у презентації України як держави, здатної продукувати якісний інтелектуальний та культурний продукт [34]. Фільми М. Сегаль чи Н. Ворожбит, що представляють складні історичні та соціальні теми, не лише розповідають світові правду про війну, але й демонструють зрілість української культури. У такий спосіб формується європейський образ України, побудований на емпатії, розумінні та взаємній довірі. Також значною мірою на імідж України впливає активність у сфері культурної дипломатії, орієнтованої на молодіжну аудиторію [32]. Вона включає освітні фестивалі, цифрові

інтерактивні платформи, міжнародні воркшопи, а також партнерські проекти між українськими та європейськими університетами. Молодь у країнах ЄС часто є найлегше мобілізованою групою для підтримки демократичних ідей, тому її залучення має стратегічне значення. Приміром, у 2023 році стартував міжнародний освітній проєкт «European Youth for Ukraine», який охопив університети Німеччини, Бельгії та Іспанії. Подібні формати, що забезпечують прямий контакт молоді з українським інтелектуальним середовищем, створюють міцну основу для формування прихильності до України у довгостроковій перспективі. Варто додати, що важливим елементом сучасної публічної дипломатії є платформізація комунікацій, тобто створення постійно діючих медіапросторів, де міжнародні аудиторії можуть отримувати об'єктивну інформацію про Україну. Платформа UNITED24, яка вже стала символом прозорості та технологічної інноваційності, продовжує розширювати свою міжнародну аудиторію [101]. До 2024 року вона об'єднала понад 110 країн, а кількість її амбасадорів збільшилася до кількох десятків, від відомих спортсменів до світових акторів.

У цьому ж напрямі працюють і проєкти культурної діджитал-дипломатії, зокрема ініціативи, що використовують віртуальну та доповнену реальність для презентації українських культурних об'єктів, знищених або пошкоджених унаслідок війни [79]. Так, у 2023 році був реалізований VR-проєкт «Unbreakable Kherson», який дозволяв європейській аудиторії побачити наслідки російської окупації та водночас оцінити здатність українців до відбудови. Не менш важливим напрямом залишається співпраця України з європейськими think tanks, аналітичними центрами та експертними платформами. У період 2022-2024 рр. українські дослідники стали частими учасниками аналітичних дискусій у Chatham House, German Marshall Fund, Carnegie Europe, European Council on Foreign Relations тощо [7]. Участь у таких платформах дозволяє Україні посилювати свій інтелектуальний вплив та пояснювати європейським елітам особливості українського бачення безпеки, демократії та європейської інтеграції. Окремо варто згадати про дипломатію

гуманітарних ініціатив. Програми із підтримки переселенців, військових, дітей, постраждалих від війни, активно висвітлюються у європейських медіа та стають каналами емпатії. Кампанії на кшталт «Generator for Victory», які у 2022-2023 рр. підтримували десятки європейських муніципалітетів, виконували не лише практичну, а й іміджеву функцію [29]. Публічна дипломатія України продовжує посилюватися, охоплюючи дедалі більше сфер та використовуючи щораз інноваційніші методи комунікації [108]. Вона вже не є лише реакцією на зовнішні обставини, а перетворюється на цілісну, продуману та стратегічну політику, спрямовану на закріплення України у статусі невід’ємного елемента європейської спільноти. І що важливо, міжнародна підтримка України, як показує досвід останніх років, значною мірою зумовлена саме успіхами у сфері публічної дипломатії, яка здатна формувати образ держави через культуру, цінності, емоції та довіру [31].

В підсумку слід зазначити, що публічна дипломатія стала не просто інструментом, а комплексною системою просування європейського образу України у світі [4]. Вона охоплює політичні звернення, культурні ініціативи, цифрові кампанії, роботу з медіа, міжнародні партнерства та діяльність діаспори [30]. Зрештою, саме завдяки їй європейський імідж України у 2022-2025 рр. суттєво зміцнився та набув рис, які відповідають основним характеристикам сучасної європейської держави: відкритої, демократичної, культурно багатой та орієнтованої на інновації. Саме тому публічна дипломатія й надалі залишатиметься ключовим елементом української зовнішньої політики, адже від успішності формування іміджу залежить не лише міжнародна підтримка, а й подальший поступ України на шляху до повноправного членства в Європейському Союзі.

2.2. Діяльність державних і недержавних акторів України у сфері публічної дипломатії

Публічна дипломатія України, яка, без перебільшення, стала одним із ключових інструментів зовнішньополітичного позиціонування держави у XXI

столітті, розвивається одночасно під впливом внутрішніх трансформацій і зовнішніх викликів [18]. Від початку російської агресії у 2014 році, а особливо після повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 року, роль державних і недержавних акторів у формуванні позитивного іміджу України та зміцненні її міжнародних партнерств суттєво зростає [101]. Фактично, публічна дипломатія перетворилася на багатовекторний механізм комунікації, спрямований на здобуття підтримки за кордоном, протидію дезінформації й просування українського культурного, політичного та гуманітарного наративів [30]. Втім, важливою передумовою ефективності такої діяльності стало розширення кола суб'єктів, серед яких, не лише держава як традиційний дипломатичний актор, але й громадські організації, інститути культури, експертні спільноти та, що показово, окремі лідери думок, здатні впливати на глобальні дискурси [108].

Відповідно до сучасних підходів, держава, безумовно, залишається центром координації публічної дипломатії (Таблиця 2.1.). Міністерство закордонних справ України, зокрема створений у 2020 році Департамент публічної дипломатії, забезпечує стратегічне планування, розробку комунікаційних кампаній та просування українських інтересів за кордоном [68]. Саме цей департамент координує кампанії «Ukraine Now», «Spend with Ukraine» (2022), «Be Brave Like Ukraine» (2022-2023), які стали масштабними міжнародними інформаційними проєктами та значною мірою сформували глобальний образ України як держави, що бореться за свободу, демократичні цінності та міжнародну безпеку. Крім того, у сфері культурної дипломатії важливу роль відіграє Український інститут, створений у 2017 році, який реалізує десятки проєктів у Європі, Північній Америці та Азії, популяризуючи українську культуру, мову й мистецтво [34]. На додачу до цього, провідні дипломатичні установи України в країнах ЄС, Канаді, США чи Японії активно взаємодіють із місцевими медіа, освітніми центрами та бізнесами, формуючи багаторівневу мережу публічних комунікацій. Разом із тим, сучасна українська публічна дипломатія все більше тяжіє до моделі «whole-of-society approach», коли ефективність зовнішніх комунікацій забезпечується завдяки синергії

державних і недержавних акторів [7]. До числа останніх належать громадські організації, аналітичні центри, творчі колективи, волонтерські ініціативи, а також інформаційні кампанії, що виникають у соціальних мережах. Наприклад, діяльність проєкту «United24», запущеного у травні 2022 року за ініціативи Президента України, стала одним із найбільш успішних прикладів державно-приватної взаємодії, у межах якої десятки міжнародних амбасадорів, від акторів до футболістів, беруть участь у зборі коштів та поширенні правдивої інформації про Україну. Крім того, варто згадати громадські організації «Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки», «Detector Media», «Інститут масової інформації», які систематично аналізують інформаційні атаки, створюють просвітницькі матеріали та допомагають державі вибудовувати ефективні стратегії інформаційної протидії.

Таблиця 2.1.

Державні та недержавні актори України у сфері публічної дипломатії

Тип актора	Назва / Група	Основні функції у публічній дипломатії	Інструменти діяльності	Приклади
Державні актори	Міністерство закордонних справ України (МЗС)	Стратегічне управління публічною дипломатією, формування іміджу України, міжнародні комунікації	Комунікаційні кампанії, дипломатичні заяви, взаємодія з іноземними медіа	«Be Brave Like Ukraine» (2022), «Ukraine Now» (2018-2024), «Spend with Ukraine» (2022)
	Департамент публічної дипломатії МЗС	Координація культурної, цифрової та експертної дипломатії	Контентні кампанії, соціальні мережі, спеціальні проєкти	Серії відео про Україну для європейської аудиторії
	Український інститут	Розвиток культурної дипломатії, популяризація культури, мови, мистецтва	Виставки, резиденції, фестивалі, кінопрокат	Програма «Ukrainian Culture Weeks» (2023), участь

				України у Frankfurter Buchmesse
	Міністерство культури та інформаційно ї політики (МКІП)	Захист інформаційног о простору, підтримка культурної комунікації	Інформаційні кампанії, робота з медіа, підтримка креативних індустрій	Опір російській пропаганді, кампанії про культурну спадщину України
	Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації (ДССЗІ)	Інформаційна безпека, кібердипломаті я	Аналітика, безпекові комунікації	Співпраця з NATO CCDCOE
	Посольства та консульства України за кордоном	Представлення держави, робота з медіа, культурні заходи	Публічні події, дипломатичні брифінги, онлайн- комунікація	Акції солідарності у Варшаві, Берліні, Парижі
Недержавні і актори	Громадські організації	Аналіз, контрнарративи, просування інтересів України	Аналітичні звіти, медійні кампанії, тренінги	«Центр стратегічних комунікацій» , «Detector Media» (моніторинг фейків у 2022–2025)
	Аналітичні центри (think tanks)	Експертиза, міжнародний діалог, рекомендації політики	Участь у слуханнях ЄП, участь у міжнародних форумах	«Нова Європа», «РІР», «Європейськ а правда»: аналітика для ЄС
	Благодійні та волонтерські організації	Гуманітарна дипломатія, міжнародні зв'язки, фандрейзинг	Благодійні кампанії, співпраця з медіа та діаспорами	«United24» (з травня 2022), «Повернись живим», «Притула Foundation»

	Українська діаспора	Лобіювання, організація акцій, формування міжнародної підтримки	Мітинги, демонстрації, зустрічі з політиками	Акції солідарності у Канаді, США, Німеччині
	Митці та культурні колективи	М'яка сила, культурне представлення України	Концерти, виставки, кінематограф, літературні заходи	«Kalush Orchestra» тури (2022–2023), премія «Оскар» фільму «20 днів у Маріуполі»
	Медійники, блогери, лідери думок	Цифрова дипломатія, інформаційний вплив	Відео, подкасти, репортажі	Сергій Притула, Валерія Бурлакова, Дмитро Комаров – інтерв'ю для іноземних ЗМІ
	Приватний сектор / IT-компанії	Технологічний імідж України, міжнародна присутність	Участь у виставках, глобальних форумах, цифрові проекти	«Ajax Systems», «Grammarly», «MacPaw» – Web Summit
	Університети та дослідницькі центри	Академічна дипломатія, освітні партнерства	Конференції, обміни, резиденції	Участь українських університетів у програмах Erasmus+
	Релігійні організації за кордоном	Гуманітарна підтримка, міжкультурний діалог	Благодійні заходи, зустрічі з громадами	Українські церкви у Канаді, Польщі, США кампанії підтримки

Власне кажучи, особливе місце у сучасній публічній дипломатії України належить культурним інституціям і митцям [79]. Так, постановка Київського

балету «Лебедине озеро» у Парижі в березні 2023 року, виступи гурту «Kalush Orchestra» у США, Канаді та Німеччині протягом 2022-2023 рр., а також участь українських письменників на міжнародних книжкових ярмарках (зокрема, у Франкфурті у 2022-2024 рр.) сприяли формуванню культурного фронту, здатного впливати на громадську думку та створювати відчуття солідарності з українцями. До того ж, фільми «20 днів у Маріуполі» (2023) та «Будинок зі скалок» (2022), відзначені світовими нагородами, стали інструментами емоційної дипломатії, адже вони розповідають історію війни через особисті переживання, тим самим підсилюючи міжнародну підтримку України [10]. Водночас, необхідно наголосити, що цифрова публічна дипломатія відіграє все важливішу роль у просуванні інтересів України [110]. У цьому контексті варто відзначити активність офіційних акаунтів МЗС України та українського уряду у Twitter/X, Instagram, TikTok, які не лише поширюють інформацію оперативно, але й використовують сучасні формати: меми, короткі відео, інтерактивні повідомлення. Саме у 2022–2024 роках такі комунікаційні підходи дозволили Україні формувати глобальний інформаційний порядок денний, апелюючи до молодшої аудиторії в Європі та США. Окрім того, українські журналісти, блогери й лідери думок, серед яких — Дмитро Комаров, Валерія Бурлакова, Сергій Притула, активно долучаються до міжнародних комунікацій, виступають перед іноземною аудиторією та створюють контент, що спонукає до підтримки України.

Слід також зауважити, що розвитку недержавної публічної дипломатії сприяли українські діаспори, які з перших днів повномасштабного вторгнення організували сотні акцій у Варшаві, Берліні, Лондоні, Торонто, Нью-Йорку [37]. Такі мітинги, марші солідарності, благодійні концерти чи виставки стали важливою платформою для міжнародного діалогу і привертали увагу політиків, журналістів та громадськості. Водночас діаспорні організації, як-от Ukrainian Congress Committee of America (UCCA) чи Ukrainian Canadian Congress (UCC), активно лобіювали збільшення військової та фінансової допомоги Україні, тим самим виконуючи важливу функцію публічних

комунікацій на рівні громадської дипломатії. З другого боку, серед недержавних акторів важливу роль відіграють українські університети та наукові інституції, які, реалізуючи академічні програми в ЄС і США, проводячи спільні дослідження чи міжнародні конференції, просувають українську експертність та сприяють формуванню довіри до України як надійного партнера.

Характерно, що у структурі публічної дипломатії України посилився й гуманітарний вимір. Зокрема, найбільші українські благодійні фонди, «Повернись живим», «Притула Foundation», «Razom for Ukraine», активно працюють за кордоном, проводячи масштабні фандрейзингові кампанії та зустрічі з міжнародними журналістами та політиками [29]. Отже, сучасна діяльність державних і недержавних акторів України у сфері публічної дипломатії є багатовекторною, структурно складною та надзвичайно динамічною. Вона поєднує інституційну державну дипломатію, культурне просування, цифрові комунікації, громадські ініціативи та діяльність діаспор [31]. Завдяки цьому Україна, попри війну, стала одним із найпомітніших суб'єктів міжнародних комунікацій, а її публічна дипломатія потужним інструментом формування глобальної підтримки та солідарності. У цьому контексті варто окремо підкреслити трансформаційний ефект взаємодії між державними інституціями та приватним сектором, який став особливо помітним після 2022 року. Українські технологічні компанії, зокрема «Ajax Systems», «Grammarly», «MacPaw» чи «Reface», активно долучилися до просування іміджу України як інноваційної держави, здатної виробляти високотехнологічні продукти навіть в умовах війни. Попри значні успіхи, варто наголосити, що українська публічна дипломатія стикається з низкою викликів. По-перше, російські інформаційні операції залишаються масштабними та системними, а їхні наративи поширюються в медіапросторах країн Глобального Півдня, зокрема у Бразилії, Індії, ПАР. По-друге, міжнародна увага до війни в Україні періодично знижується, що вимагає від українських акторів інноваційних підходів до комунікації [18]. По-третє,

державним і недержавним інституціям доводиться адаптуватися до нових форматів інформаційних взаємодій, включно з використанням штучного інтелекту та алгоритмічних механізмів поширення контенту, які змінюють правила глобальної інформаційної екосистеми [110].

Водночас, Україна демонструє високий рівень гнучкості у реагуванні на ці виклики [7]. Показовим є запуск у 2024 році «Ukrainian Information Front» – міжсекторальної платформи, що об'єднує уряд, волонтерські організації, ІТ-сектор і міжнародних партнерів для системної роботи з дезінформацією. Подібний формат, який інтегрує державні і громадські ресурси, відповідає світовим тенденціям «collaborative public diplomacy» і поглиблює залучення недержавних акторів до формування інформаційної політики [18]. Дуже важливо, що публічна дипломатія України охоплює не лише сферу комунікацій, але й конкретні політичні процеси. Саме тому українські недержавні організації активно взаємодіють із структурами ЄС і НАТО, беруть участь у слуханнях Європейського парламенту, формують експертні пропозиції для урядів країн-партнерів. Наприклад, українські аналітичні центри, такі як «Український центр «Європейська правда», «Центр «Нова Європа»», «Реанімаційний пакет реформ», підготували десятки аналітичних записок для Комітету Європарламенту із закордонних справ, присвячених механізмам інтеграції України до ЄС та реформам секторів безпеки, медіа, юстиції [101]. Їхній внесок у формування міжнародної підтримки є суттєвим, оскільки вони виконують роль експертних посередників між українською державою та міжнародною спільнотою.

Певним чином, українська публічна дипломатія сьогодні розвивається у напрямі глобальної мережовості [30]. Її структуру складають численні комунікаційні вузли: урядові установи, медіа, академічні центри, волонтерські ініціативи, цифрові платформи, церковні громади, діаспорні організації, які взаємодіють між собою та з міжнародними партнерами [37]. Це свідчить про еволюцію дипломатії від ієрархічної до мережевої моделі, характерної для інформаційної епохи. Діяльність державних і недержавних акторів України у

сфері публічної дипломатії не лише стала ключовим елементом зовнішньополітичної стратегії, але й суттєво змінила уявлення світу про Україну. Вона перетворила країну з об'єкта міжнародної політики на активного суб'єкта, здатного формувати глобальні дискурси, мобілізувати підтримку, просувати демократичні цінності й водночас протидіяти масштабним інформаційним загрозам. Українська публічна дипломатія, яка дедалі більше інтегрує інноваційні підходи, креативні практики та всебічну участь суспільства, стає прикладом того, як у кризових умовах держава може успішно вибудувати багатокомпонентну модель комунікації зі світом.

2.3. Двосторонні та багатосторонні дипломатичні ініціативи України в рамках європейської інтеграції

Україна впродовж останнього десятиліття демонструє послідовне й багатовимірне розширення своєї дипломатичної присутності в європейському просторі, що, у свою чергу, відображає нову якість її зовнішньополітичної стратегії. Двосторонні та багатосторонні дипломатичні ініціативи стали ключовими інструментами просування державних інтересів у процесі європейської інтеграції, особливо після 2014 року, коли збройна агресія РФ докорінно змінила архітектуру європейської безпеки [14]. Нині, коли Україна перебуває на порозі відкриття переговорних кластерів щодо вступу до Європейського Союзу (після рішення Європейської Ради у грудні 2023 р.), дипломатичні формати співробітництва набувають не просто політичного, а стратегічного виміру. Варто підкреслити, що двосторонні відносини України з європейськими державами пройшли інтенсивну трансформацію. Кожна країна-член ЄС має свої національні інтереси, політичні традиції та підходи до безпеки, і саме тому Київ вибудовує диференційовану модель дипломатичного діалогу. Наприклад, співпраця з Польщею та Литвою у форматі Люблінського трикутника стала своєрідним каталізатором політичної консолідації регіону. Цей формат, створений ще у 2020 р., у 2022-2024 рр. активізувався, перетворившись на платформу координації позицій щодо військової підтримки

України, енергетичної безпеки, модернізації інфраструктури та синхронізації санкційної політики щодо Росії [22]. Більше того, регулярні зустрічі міністрів закордонних справ трьох країн сприяли спільному просуванню питання членства України в ЄС серед більш скептичних держав-членів. Інший показовий приклад – стратегічне партнерство України з Німеччиною. Якщо до 2022 року Берлін демонстрував обережність щодо темпів зближення України з НАТО та ЄС, то після початку повномасштабної війни відбувся відчутний перегляд підходів. Доктрина «*Zeitenwende*», проголошена Олафом Шольцом у лютому 2022 р., змінила контекст двостороннього діалогу: Німеччина стала одним із ключових лобістів інтеграції України у європейський політичний простір, значно збільшила фінансову та військову підтримку (зокрема, у 2023 р. обсяг допомоги перевищив 17 млрд євро) і долучилася до довгострокових форматів модернізації української економіки [1].

Разом із тим, важливо відзначити активізацію українсько-французького діалогу. Франція, яка традиційно наголошує на автономії стратегічної Європи, починаючи з 2022 року, почала по-іншому оцінювати роль України в архітектурі безпеки континенту. Паризька модель «європейської стратегічної відповідальності» тепер охоплює також підтримку реформування українського оборонно-промислового комплексу, участь у відбудові регіонів (зокрема, у 2023 р. Франція розпочала масштабну програму відновлення Чернігівщини), а також розвиток енергетичного партнерства на базі відновлюваних технологій [22]. Перехід до багатостороннього рівня дозволяє розкрити більш широку палітру дипломатичних ініціатив України. Насамперед ідеться про співпрацю з інституціями ЄС, яка набула системності після набуття Україною статусу кандидата у 2022 р. Україна сьогодні інтегрована у понад 30 європейських програм, серед яких «Цифрова Європа», «*Horizon Europe*», «*Connecting Europe Facility*» [19]. Окрім того, у 2024 р. розпочато поступове включення України до внутрішнього ринку ЄС, що вимагає якісно нової дипломатичної роботи, не лише політичної, а й технократичної, пов'язаної з адаптацією законодавства, гармонізацією стандартів та участю в регуляторних агенціях.

Не менш показовим є залучення України до роботи Ради Європи, яка у 2023 р. у Рейк'явіку започаткувала Реєстр збитків, завданих російською агресією. Україна виступила не тільки ініціатором, а й активним учасником цього механізму, підкресливши здатність формувати порядок денний у багатосторонніх структурах [50]. Таким чином, дипломатія перестає бути лише інструментом адаптації та трансляції рішень, а стає платформою для конструювання нових європейських норм.

Важливо наголосити, що багатосторонні формати включають не тільки структури ЄС і Ради Європи, а й нові коаліції держав, які виникли у відповідь на війну. «Кримська платформа», започаткована у 2021 році, стала одним із найуспішніших прикладів ініціювання Україною масштабної європейсько-глобальної коаліції [22]. Щорічні саміти, у яких беруть участь десятки держав-членів ЄС, створили світовий політичний консенсус щодо невизнання окупації Криму та потреби його деокупації. Платформа продовжує розвиватися: у 2023-2025 рр. до неї долучилися нові члени, а програма моніторингу прав людини та безпеки в Чорноморському регіоні стала окремим напрямом її діяльності. Окремої уваги заслуговує формат Європейського політичного співтовариства (ЄПС), створений у 2022 р. за ініціативи Франції. Хоч цей механізм не замінює процес вступу до ЄС, він відкриває додатковий майданчик для політичної координації. Україна активно використовує ЄПС для просування тем енергетичної безпеки, інтеграції в європейську оборонну промисловість та посилення санкційного тиску на Росію [22]. Натомість у липні 2024 р. на саміті в Лондоні Україна змогла домогтися підтримки щодо створення єдиної системи ППО для країн Європи, що відкрило новий напрям співпраці.

Розглядаючи багатосторонні ініціативи, не можна оминати співпрацю з НАТО, яка хоч і не є прямим елементом членства в ЄС, однак формує спільний євроатлантичний контекст безпеки. Після Вільнюського саміту 2023 року Україна отримала розширений пакет підтримки, а у 2024 р., рішення про перехід до «Підготовчої програми членства», що синхронізується з вимогами ЄС у секторі оборони та верховенства права [94]. Така паралельність посилює

аргумент про те, що європейська інтеграція України має комплексний, політичний, безпековий та нормативний характер. Однак, окрім політичних структур, українська дипломатія активно працює з регіональними форматами, які відіграють роль «містків» до повноцінної інтеграції. Ідеться про Дунайську стратегію ЄС, участь у якій посилилась після введення у 2023 р. окремого пріоритету щодо безпеки водних шляхів [19]. Так само вартими уваги є тристоронні формати, як-от Україна-Румунія-Молдова, де співробітництво охоплює інфраструктуру, енергетику та прикордонну безпеку. Саме у 2024 р. було підписано угоду про збільшення пропускну здатності українських портів на Дунаї, що стало структурним кроком у подоланні блокади Чорного моря. Загалом, двосторонні та багатосторонні дипломатичні ініціативи України демонструють високий рівень динаміки, адаптивності та стратегічного мислення. Україна не лише реагує на зміни міжнародного середовища, але й активно впливає на їх формування, використовуючи різні формати співробітництва як інструменти просування власної європейської перспективи [1]. Водночас, ці ініціативи сприяють структурним реформам усередині країни, зокрема у сферах верховенства права, енергетики, цифровізації, екологічної політики та оборони [19].

Попри очевидні здобутки, українська дипломатія й надалі стикається зі складними викликами, що потребують гнучких стратегічних рішень. З одного боку, активна участь України у двосторонніх і багатосторонніх ініціативах дозволяє закріплювати підтримку партнерів, але з іншого – вимагає постійного пошуку компромісів між інтересами різних членів європейської спільноти. Показовим прикладом стала дискусія навколо сільськогосподарського експорту України, яка гостро проявилася у 2023–2024 роках у відносинах з низкою країн Центральної Європи [22]. Київ був змушений вести інтенсивний діалог із Варшавою, Будапештом і Братиславою, пропонуючи механізми спільного контролю ринків, що зрештою дозволило зберегти економічну стабільність та уникнути загострення політичних відносин.

Надзвичайно важливим напрямом багатостороннього співробітництва стало питання енергетичної інтеграції. Після синхронізації української енергосистеми з європейською мережею ENTSO-E у березні 2022 р. відкрився новий етап діалогу. Україна не лише експортувала «зелену» електроенергію в ЄС, але й активно співпрацювала з партнерами у питаннях модернізації мереж, впровадження смарт-технологій та створення спільних енергетичних хабів. У 2024 році було започатковано проєкт із розширення транскордонних інтерконекторів між Україною, Румунією та Словаччиною, що має стратегічне значення для енергетичної незалежності та стійкості Європи загалом [19]. Цифровий вимір дипломатичних ініціатив також істотно посилюється. Участь України у програмі «Цифрова Європа» та інтеграція до єдиного цифрового ринку ЄС відкрили шлях до взаємного визнання електронних довірчих послуг, спільних кібербезпекових проєктів та міжнародного обміну технологіями. У 2023–2024 роках українська держава стала одним із лідерів у впровадженні цифрової ідентифікації, що було високо оцінено Єврокомісією [97].

Крім політичних та економічних напрямів, набирає ваги й гуманітарний вимір співпраці. У 2022-2024 рр. понад 4 млн громадян України перебували у країнах ЄС під тимчасовим захистом, що створило унікальну потребу у координації політик у сферах освіти, охорони здоров'я та соціального захисту [20]. Українська дипломатія активно працювала над двосторонніми угодами щодо взаємного визнання освітніх документів, доступу українських студентів до університетів ЄС, участі у програмах Erasmus+ та розширення можливостей для українських медиків працювати в європейських клініках. Культурна дипломатія, хоча й часто залишається поза фокусом політичних дискусій, відіграє важливу роль у формуванні позитивного іміджу України в Європі. Виставки українського мистецтва у Парижі, Берліні та Римі, фестивалі сучасної музики, а також проєкти, спрямовані на популяризацію української мови й літератури (зокрема проведення «Українського сезону» у Франції в 2024 р.), стали символами культурної стійкості та європейської самоідентифікації [34]. Багатосторонні формати, такі як співпраця з

Європейською культурною асоціацією, дозволяють українським інституціям брати участь у спільних грантах, культурних програмах, а також впливати на формування європейського гуманітарного простору [79].

Безумовно, не можна оминати увагою й питання оборонно-промислового партнерства, яке стало одним із ключових пріоритетів у 2022-2025 рр.. Участь України у спільних проєктах Європейського оборонного агентства (EDA), зокрема у програмах виробництва боєприпасів, розвитку безпілотних систем та посилення кіберзахисту, свідчить про глибоку інтеграцію в оборонну архітектуру Європи [39]. Ще одним важливим аспектом дипломатичної діяльності стало просування української «Формули миру», яка, починаючи з 2022 року, стала основою для широкої міжнародної коаліції [50]. Підтримка, яку Україна отримує від країн ЄС у цьому процесі, особливо помітна у підготовці Міжнародної мирної конференції 2024-2025 рр., де ключову роль відіграють Німеччина, Італія, Франція та Польща.

У ширшому контексті варто згадати й про екологічний вимір співпраці, який активно розвивається у межах Зеленого курсу ЄС. Україна поступово адаптує своє законодавство до вимог Європейського кліматичного пакету «Fit for 55». У 2024 році стартували декілька проєктів зі зниження викидів, розвитку водневої енергетики та екологічного моніторингу Чорного моря у співпраці з Болгарією та Румунією [19]. Як видно, двосторонні та багатосторонні дипломатичні ініціативи України утворюють широкий спектр діяльності – від політичних консультацій та економічних реформ до цифрових інновацій, культурної взаємодії та оборонної координації. Усі ці процеси невід’ємно пов’язані між собою і створюють комплексний інтеграційний простір, у якому Україна стає дедалі більш активним та впливовим учасником [66]. Відтак, сучасна дипломатія України – це вже не лише реакція на зовнішні виклики, а й діяльність, спрямована на формування нової Європи, у якій Україна посідає центральне місце.

Можна зазначити, що українська дипломатія сформувала складну, але ефективну мережу зовнішньополітичних форматів, яка працює одночасно на

кількох рівнях: національному, регіональному та загальноєвропейському [5]. Сучасні виклики, зумовлені російсько-українською війною, лише прискорили інтеграційні процеси й продемонстрували: саме активна дипломатія є тим інструментом, який дозволяє Україні зміцнювати свою суб'єктність і впевнено просуватися шляхом європейської інтеграції [14].

Висновки до розділу 2

Можна стверджувати, що публічна дипломатія стала одним із ключових інструментів просування європейського іміджу України та водночас важливим фактором її успішного просування на шляху інтеграції до Європейського Союзу. Передусім варто наголосити, що, по-перше, сучасна українська публічна дипломатія дедалі більше орієнтується на проактивну комунікацію, спрямовану на формування стійкого позитивного образу держави серед іноземних аудиторій. Саме через систематичне висвітлення реформ, успіхів у сфері демократичного врядування, культурної динаміки та цифрових інновацій Україна формує європейську ідентичність, яка, безумовно, є вагомим елементом її зовнішньополітичного позиціонування. Крім того, сучасні інформаційні кампанії, культурні проєкти та цифрова дипломатія доводять, що комунікація з громадськістю стала не допоміжним, а визначальним виміром євроінтеграційної стратегії.

Водночас результати аналізу діяльності державних і недержавних акторів свідчать про розширення кола суб'єктів публічної дипломатії України. Як показує практика, до цього процесу активно долучаються не лише МЗС і державні установи, а й громадські організації, волонтерські ініціативи, медіаплатформи, аналітичні центри, культурні інституції та освітні проєкти. Їхній внесок, без перебільшення, суттєво посилює вплив України в міжнародному інформаційному просторі, оскільки саме недержавні актори часто здатні швидше реагувати на глобальні інформаційні виклики, використовувати інноваційні формати комунікації та формувати альтернативні канали взаємодії з аудиторіями ЄС. Зрештою, синергія державних і

недержавних зусиль забезпечує комплексний характер сучасної української публічної дипломатії.

Окремої уваги заслуговують двосторонні та багатосторонні дипломатичні ініціативи України в контексті європейської інтеграції. Вони, з одного боку, сприяють посиленню регіонального партнерства, а з іншого, формують політичні та соціальні передумови для поглиблення взаємодії з Європейським Союзом. Ініціативи у межах «Східного партнерства», співпраця з ключовими державами-членами ЄС, а також участь у міжнародних форумах і коаліціях дозволяють Україні, так би мовити, вибудовувати багаторівневу систему підтримки свого євроінтеграційного курсу. У комплексі зазначені механізми демонструють, що публічна дипломатія не лише відображає зовнішньополітичні пріоритети держави, а й активно формує умови для їхньої реалізації, зміцнюючи міжнародний авторитет України та розширюючи коло її стратегічних партнерів.

РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ В ПРОЦЕСІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

3.1. Вплив російсько-української війни на дипломатичну стратегію України в контексті євроінтеграції

Українська дипломатія у період повномасштабної російсько-української війни зазнала докорінних трансформацій, які, власне, визначили нову логіку зовнішньополітичних рішень держави. Збройна агресія РФ, що триває з лютого 2022 року, зруйнувала традиційні механізми регіональної безпеки, спричинила системну кризу у європейській архітектурі стримування і, без перебільшення, перезапустила українську дипломатичну стратегію [1, с. 119-120]. Зміни, що сталися у зовнішньополітичному плануванні України, мають не лише тактичний, а й стратегічний вимір, адже вони прямо вплинули на інституційне, нормативне та безпекове зближення нашої держави з Європейським Союзом [14]. Перш за все, війна суттєво посилила європейський вектор української дипломатії. Якщо до 2022 року євроінтеграційний курс був стабільним, але в певних моментах – інерційним, то з початком широкомасштабного вторгнення він став безальтернативним і набув екзистенційного характеру [65, с. 46]. Це засвідчувала низка важливих подій, серед яких особливе місце займає рішення Європейської Ради від 23 червня 2022 року надати Україні статус країни-кандидата на вступ до ЄС. Цей крок, зроблений у рекордні строки, став прямим наслідком активної дипломатичної роботи України, який, попри війну, зміг мобілізувати політичну підтримку більшості держав-членів [22, с. 57-59]. Власне, українська дипломатія діяла паралельно на кількох рівнях: від постійних контактів на найвищому рівні до активізації міжпарламентських груп дружби, комунікації з європейськими медіа та громадянським суспільством, що вказує на інтенсивне застосування інструментів публічної дипломатії [4, с. 15].

Крім того, російсько-українська війна змінила сприйняття України на європейській арені. Якщо раніше багато держав традиційно розглядали

Україну крізь призму пострадянського простору, то нині вона сприймається як активний суб'єкт безпеки, який своєю боротьбою захищає не лише власну незалежність, але й стабільність Європи [39, с. 14]. У цьому сенсі українська дипломатія цілеспрямовано формує наратив про Україну як форпост європейської цивілізації, що протистоїть авторитарній експансії. Такі меседжі широко використовуються у міжнародних зверненнях Президента України, у виступах українських дипломатів у Європейському парламенті, на самітах НАТО та в Раді Європи. У воєнних умовах пріоритетним напрямом діяльності української дипломатії стало забезпечення міжнародної військової та фінансової підтримки, яка водночас зміцнює євроінтеграційні позиції України. Пакети макрофінансової допомоги ЄС, зокрема Механізм Ukraine Facility на 50 млрд. євро, створений у 2024 році, стали не лише економічним ресурсом, а й політичним сигналом про довіру до українських реформ [19]. Кожен транш, фактично, прив'язаний до прогресу України у сферах верховенства права, антикорупційної політики, управління державною службою, що підсилює інтеграцію України у нормативну систему ЄС.

Не менш важливою стала і співпраця у сфері безпеки та оборони. Вперше в історії ЄС ухвалив рішення виділяти летальну зброю третій країні – Україні – через Європейський фонд миру. Це безпрецедентне рішення стало, між іншим, результатом ефективної дипломатичної роботи Києва [50]. Нова стратегія зовнішньої політики України передбачає не лише отримання підтримки, але й участь у формуванні європейської безпекової політики. Україна активно долучається до дискусій щодо майбутньої архітектури безпеки ЄС, включаючи питання оборонної індустрії, спільного виробництва боєприпасів та розвитку протиповітряних систем. У цьому контексті особливо показовою є участь України у проєктах Постійного структурованого співробітництва (PESCO) [94]. Разом із тим війна підштовхнула Україну до суттєвого переформатування своєї дипломатичної мережі. Було відкрито нові посольства у країнах Африки та Латинської Америки, що дозволяє розширити коло партнерів та зменшити залежність від окремих центрів впливу [22, с. 112-

115]. Важливо зазначити, що розширення географії дипломатичної присутності прямо пов'язане з євроінтеграцією: отримання політичної підтримки на Глобальному Півдні зміцнює переговорні позиції України в ЄС, особливо щодо санкцій проти Росії та міжнародної ізоляції агресора.

З огляду на воєнні реалії, українська дипломатія значно розширила інструментарій публічної дипломатії. Сучасні кампанії, такі як «Ukraine Now» або комунікаційні ініціативи Міністерства закордонних справ у соціальних мережах, спрямовані на формування позитивного іміджу України, розвінчання російських дезінформаційних кампаній та мобілізацію міжнародної солідарності [7, с. 14]. Показовим прикладом є проєкт United24, запущений у травні 2022 року, який поєднав дипломатичні, комунікаційні та волонтерські інструменти [108, р. 279]. Водночас російсько-українська війна висунула перед Україною нові виклики в частині виконання реформ, необхідних для вступу до ЄС. Воєнний стан, зокрема, створює обмеження для функціонування демократичних інститутів, тоді як Брюссель наполягає на їх зміцненні. Саме тому українська дипломатія була змушена сформувати нову модель комунікації з ЄС: пояснювати специфіку воєнних умов, водночас демонструючи послідовність реформаторських кроків [92]. Значний вплив війна справила і на гуманітарний вектор дипломатії. Понад 8 млн. українців, які опинилися за кордоном у статусі тимчасово переміщених осіб, стали новим фактором зовнішньої політики. Українська дипломатія працює над тим, щоб їх права були захищені, а держави-члени ЄС підтримували механізми тимчасового захисту. Водночас українська діаспора стала активним агентом публічної дипломатії, поширюючи інформацію про ситуацію в Україні, лобіюючи інтереси держави та формуючи позитивний образ України у приймаючих суспільствах [37, с. 190-192]. Не можна оминати і питання санкційної дипломатії. Україна стала ключовим ініціатором більшості санкційних пакетів ЄС проти РФ. Починаючи з 2022 року, Євросоюз ухвалив шістнадцять санкційних пакетів, кожен з яких супроводжувався активною адвокацією з боку українських дипломатів [22]. Боротьба за ембарго на нафту

у 2022 році, за обмеження експорту високотехнологічних товарів та скорочення обходу санкцій через треті країни у 2023-2024 роках, усе це вимагало багаторівневої дипломатії, включно з роботою з урядами, бізнес-середовищем та громадськістю європейських країн.

У контексті війни особливої ваги набуло питання інформаційної безпеки та протидії пропаганді. Українська дипломатія бере участь у створенні нових європейських механізмів протидії дезінформації, підтримує роботу Європейської служби зовнішніх дій у сфері стратегічних комунікацій, а також активно співпрацює із структурами НАТО, такими як Центр стратегічних комунікацій у Латвії. Подібна кооперація показує, наскільки українська дипломатія інтегрується у спільні безпекові практики Заходу [51]. Загалом, російсько-українська війна стала каталізатором усіх ключових трансформацій української дипломатії. Війна змусила Україну діяти швидше, рішучіше і стратегічно виваженіше. Водночас вона створила унікальне “вікно можливостей” для посилення євроінтеграції, адже комплексна підтримка України з боку Європейського Союзу, НАТО та інших партнерів ґрунтується не лише на моральних міркуваннях, але й на чіткому усвідомленні: безпека України є невід’ємною складовою безпеки Європи [1].

Зокрема, важливою складовою подальшої дипломатичної роботи стане забезпечення міжнародної підтримки української формули миру, представлена Президентом України на саміті G20 у листопаді 2022 року. Відтоді навколо цієї ініціативи формується широка коаліція держав, і одним із ключових завдань української дипломатії є її зміцнення та розширення [22]. Не менш актуальною є й проблема післявоєнної реконструкції України, яка вже сьогодні активно інтегрується в європейський порядок денний. Економічний план Ukraine Facility, ухвалений ЄС у 2024 році, передбачає не лише макрофінансову стабілізацію, але й глибоку трансформацію економічної системи України [19]. Водночас варто враховувати, що процес євроінтеграції залишається політично чутливим для окремих держав-членів ЄС. Питання розширення Євросоюзу традиційно супроводжується внутрішніми дискусіями у Брюсселі, зокрема

щодо необхідності реформування самого ЄС перед прийняттям нових членів. Ці дискусії загострилися у 2023–2024 роках, коли на тлі війни в Україні почалося формування нової концепції майбутнього союзу [95]. Додатковим завданням стало й протистояння російським спробам зірвати європейську інтеграцію України шляхом ескалації, дезінформаційних кампаній та спроб дипломатичної ізоляції. У цьому сенсі Україна використовує багатосторонні майданчики: ООН, Раду Європи, ОБСЄ, НАТО для консолідації міжнародної підтримки [51].

Окремої уваги заслуговує трансформація енергетичної дипломатії України. Криза на європейському енергетичному ринку, спричинена відмовою держав ЄС від російських енергоносіїв, відкрила для України унікальне “вікно можливостей”. Синхронізація української енергосистеми з ENTSO-E у березні 2022 року стала історичною подією, що фактично інтегрувала Україну в енергетичний ринок ЄС [20]. Неможливо оминати і трансформацію безпекової дипломатії. Україна, яка пройшла унікальний шлях від жертви агресії до одного з найбільш досвідчених партнерів у сфері оборони та кіберзахисту, дедалі активніше включається у формування нової європейської доктрини безпеки. Практика двосторонніх безпекових угод, активізована після Саміту НАТО у Вільнюсі в липні 2023 року, уже набула довгострокового характеру [22]. У цьому ж руслі варто відзначити і поступове перетворення України на важливий елемент європейського оборонно-промислового комплексу. У 2023–2024 рр. стартували спільні виробничі проєкти щодо артилерійських снарядів, систем ППО та бронетехніки [85].

Ще одним важливим аспектом є культурна та освітня дипломатія. Українські культурні інститути, митці, науковці та університети активно беруть участь у міжнародних програмах ЄС: Creative Europe, Erasmus+, Horizon Europe, демонструючи, що українська ідентичність, культура та наука є невід’ємною частиною європейського простору [34]. У політичному вимірі українська дипломатія дедалі активніше впливає на порядок денний ЄС, формуючи дискусії щодо реформування самого Союзу. У 2023–2024 рр.

українські представники брали участь у європейських дискусіях щодо перегляду політики розширення, змін у системі ухвалення рішень ЄС, розподілу повноважень між інституціями [39]. Усе це свідчить: війна перетворила українську дипломатію на силу, здатну одночасно протистояти агресору, рухати реформи та зміцнювати зв'язки з європейськими партнерами. Власне, дипломатична стратегія України стала інструментом, який дозволяє поєднати військову стійкість із політичною модернізацією, а також забезпечити незворотність європейської інтеграції [1].

Зазначимо, що дипломатична стратегія України за час повномасштабної війни перетворилася на системний інструмент не лише виживання, а й довгострокового розвитку, спрямованого на повноцінне членство в Європейському Союзі. Однак, попри значні успіхи, перед українською дипломатією постають нові виклики, що потребують адаптації, гнучкості та стратегічного планування.

3.2. Проблеми української публічної дипломатії у просуванні євроінтеграційних наративів

Публічна дипломатія України в контексті просування євроінтеграційних наративів формує складну, багаторівневу й динамічну сферу зовнішньополітичної діяльності, де перетинаються інтереси держави, суспільства, міжнародних партнерів і глобальних комунікаційних середовищ. Хоча за останнє десятиліття Україна суттєво посилсила свій імідж як держави, що активно виборює демократичне майбутнє та право на належність до європейської спільноти, водночас залишаються численні проблеми, котрі уповільнюють ефективність дипломатичних стратегій. Передусім це пов'язано з еволюцією міжнародного інформаційного простору, який стає дедалі більш конкурентним, фрагментованим і вразливим до дезінформації. У цих умовах Україна змушена не лише просувати власні євроінтеграційні меседжі, а й постійно реагувати на зовнішні інформаційні загрози, зокрема з боку Російської Федерації, що системно намагається дискредитувати

проєвропейський курс Києва [18]. Проблеми української публічної дипломатії мають як структурний, так і функціональний характер. З одного боку, держава продовжує розбудову інституційної архітектури, проте окремі інституції досі функціонують із різним рівнем ефективності [75]. З іншого, немає цілісної, стабільної та довгострокової комунікаційної стратегії, яка б забезпечувала системне просування євроінтеграційних наративів у ключових міжнародних аудиторіях. Хоча створення у 2021 році Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки стало важливим кроком уперед, однак його діяльність переважно спрямована на протидію дезінформації, а не на комплексне просування позитивного образу України [7]. Цей дисбаланс, між іншим, створює певний вакуум у сфері культурної та ціннісно орієнтованої публічної дипломатії.

Не менш вагомим викликом є обмежені кадрові та фінансові ресурси. У той час, коли Європейський Союз, Туреччина, Польща або Франція інвестують значні кошти у культурні центри, мережі освітніх програм і промоційні кампанії, українські інституції нерідко працюють у режимі мінімально необхідного забезпечення. Наприклад, Український інститут, створений у 2018 році як ключовий агент культурної дипломатії, змушений адаптувати свої програми до постійної нестачі фінансування [10]. Унаслідок цього великі міжнародні проєкти реалізуються нерегулярно, а присутність України в європейських культурних просторах не завжди є системною. І хоча у 2023-2024 рр. інститут розширив свою діяльність у Німеччині та Чехії, цього недостатньо, аби протистояти масштабним інформаційним кампаніям, які ведуться іншими державами [79]. Слід також звернути увагу на проблему фрагментації комунікацій. Україна сьогодні активно взаємодіє з урядами, НУО, ЗМІ та експертними середовищами країн ЄС, проте, як не дивно, відсутня єдина платформа, де ці комунікаційні зусилля були б зведені в цілісну систему [30]. Ситуацію ускладнює й те, що окремі державні органи: Міністерство закордонних справ, Міністерство культури, МЗС України через зарубіжні диппредставництва, Міністерство освіти і науки та інші, створюють власні

інформаційні продукти без достатньої координації. Як наслідок, інколи виникає дублювання або, навпаки, інформаційні прогалини. Цей брак злагодженості безпосередньо впливає на сприйняття євроінтеграційних наративів, оскільки для європейської аудиторії особливо важлива послідовність, прогнозованість і чіткість меседжів.

Окрема проблема стосується змістового наповнення комунікацій. Україна нерідко акцентує увагу на війні, безпекових викликах і гуманітарних аспектах, хоча такі меседжі й залишаються критично важливими. Водночас європейська аудиторія очікує також інформації про реформування державних інституцій, боротьбу з корупцією, підвищення економічної стійкості та модернізацію секторів, що наближають Україну до європейських стандартів [82]. Наприклад, ухвалення у 2023 році закону про медіа, гармонізованого з нормами ЄС, стало одним із ключових успішних кейсів, однак його потенціал як елементу публічної дипломатії був використаний недостатньо. Цей дисбаланс між тим, що робиться, і тим, як це комунікується, значною мірою зменшує переконливість українських євроінтеграційних аргументів. До цього додається ще один важливий фактор: різноманітність європейської аудиторії. Українські комунікаційні стратегії часто розраховані на загальноєвропейського адресата, однак потреби й сприйняття інформації в різних країнах ЄС суттєво відрізняються. Наприклад, у Німеччині значну увагу приділяють енергетичній безпеці та питанням сталого розвитку, тоді як Польща та країни Балтії більш сприйнятливі до меседжів щодо військової підтримки та стримування РФ. У Франції, навпаки, важливим є дискурс стратегічної автономії [82]. Відтак універсальний комунікаційний підхід не може бути ефективним для просування євроінтеграційних наративів. Україна потребує адаптованих, сегментованих і культурно чутливих стратегій взаємодії з різними групами аудиторій.

Не слід оминати увагою й проблему контрнاراتивів. РФ системно інвестує у створення та розповсюдження меседжів, що ставлять під сумнів здатність України інтегруватися до ЄС. Як свідчать аналітичні звіти

Європейської служби зовнішніх дій за 2022-2024 рр., основні російські наративи ґрунтуються на твердженнях про «корумпованість», «неспроможність» або «надмірні витрати» на підтримку України [15]. Ці меседжі не лише підривають довіру до України, але й впливають на настрої населення окремих європейських країн. Українська публічна дипломатія змушена приділяти значні ресурси контрпропаганді, хоча це й не є її первинною функцією. У результаті просування позитивних наративів часто відходить на другий план [101]. Ще одним викликом є недостатнє використання сучасних цифрових платформ. Хоча Україна активно присутня у соціальних мережах, усе ж таки бракує спеціалізованих мультимедійних продуктів, створених саме для іноземної аудиторії. Порівняно з європейськими країнами, що мають спеціалізовані студії для виробництва відео й аналітичних матеріалів (наприклад, France Médias Monde чи Deutsche Welle), Україна лише поступово розширює цю сферу. Лише у 2022-2024 рр. відбулося зростання англomовного контенту, зокрема через діяльність United24 Media [108]. Однак, попри деякі успіхи, цього недостатньо, щоб повністю охопити ключові аудиторії, студентів, журналістів, експертів, парламентарів та інші впливові групи в Європі.

Варто наголосити й на проблемі відсутності стабільного, системного брендингу країни. Попри значні успіхи, пов'язані зі створенням образу України як держави, що героїчно протистоїть агресії, після 2022 р. питання довгострокової стратегії державного брендингу залишається відкритим [110]. Наразі образ України формується передусім через події війни, однак для просування євроінтеграційних наративів необхідно підкреслювати інші аспекти: європейські цінності, відкритість, інноваційність, культурну унікальність, економічний потенціал. Зрештою, імідж держави, що прагне інтегруватися до ЄС, має спиратися не лише на героїзм, а й на здатність до модернізації та реформ. Серед внутрішніх проблем, які опосередковано впливають на публічну дипломатію, варто згадати й повільність окремих реформ та суперечливі політичні дискусії [4]. Європейська аудиторія чутливо

реагує на новини, наприклад, про відтермінування антикорупційних кроків або про політичні конфлікти. Навіть якщо подібні явища є нормальними для демократичних суспільств, у зовнішній комунікації вони іноді трактуються як ознаки слабкості або нестабільності. Ця ситуація створює додаткові труднощі для української публічної дипломатії, яка змушена пояснювати складні внутрішньополітичні процеси іноземним партнерам та водночас переконувати у незворотності європейського курсу.

Вирішення проблем української публічної дипломатії потребує, щонайменше, кількох ключових кроків. По-перше, необхідно посилити інституційну координацію між державними органами, які займаються зовнішніми комунікаціями [75]. Це дозволить створити більш узгоджену, послідовну та стратегічно обґрунтовану комунікацію. По-друге, потрібно забезпечити стабільне фінансування культурних, інформаційних та іміджевих проєктів. Досвід Польщі та Литви демонструє, що інвестиції в публічну дипломатію повертаються у вигляді політичної, економічної та символічної підтримки [41]. По-третє, необхідне ширше впровадження сучасних цифрових інструментів, включаючи мультимедійні платформи, подкасти, інтерактивні формати та співпрацю з міжнародними інфлюенсерами. Наприклад, успіхи окремих українських проєктів у 2023-2024 рр. демонструють, що використання TikTok, Instagram та YouTube може істотно підвищити увагу міжнародної молоді до української тематики [101]. По-четверте, слід інвестувати у створення цільових комунікацій для різних сегментів аудиторії. Євроінтеграційні меседжі мають звучати зрозуміло й переконливо для німецьких політиків, іспанських журналістів, французьких науковців та італійських студентів.

Загалом, хоча українська публічна дипломатія зробила суттєвий крок уперед, особливо після 2014 і 2022 років, її ефективність у просуванні євроінтеграційних наративів поки що обмежена низкою системних і комунікаційних проблем [7]. Водночас наявні виклики не є перешкодою, яку неможливо подолати. Навпаки, вони відкривають можливості для модернізації

підходів, зміцнення інституцій та формування більш комплексної стратегії, яка дозволить Україні не лише впевнено рухатися шляхом європейської інтеграції, а й активно формувати власний позитивний імідж у світі. Зрештою, ефективна публічна дипломатія, це не лише інструмент міжнародного впливу, а й передумова того, як саме Україна буде сприйматися в Європейському Союзі, які позиції зможе відстоювати та наскільки успішно інтегрується до політичних, економічних і культурних структур об'єднаної Європи [30].

У цьому контексті варто врахувати важливість динамізації освітньо-культурної складової публічної дипломатії. Адже, як показує досвід країн Центральної Європи, саме освітні програми, культурні обміни та робота з молоддю формують довгострокове позитивне сприйняття держави [58]. Наприклад, Польща протягом останніх десяти років суттєво збільшила кількість стипендіальних програм для студентів з країн Східного партнерства, що дозволило їй зміцнити власні регіональні позиції. Україна, своєю чергою, поки що не може забезпечити подібний масштаб ініціатив, хоча окремі програми, такі як українсько-чеські культурні проєкти 2023 року, демонструють потенціал для розвитку [34]. Саме розширення таких форматів могло б стати одним із ключових інструментів поширення євроінтеграційного світогляду серед широких зарубіжних аудиторій. Ще одним аспектом, що потребує вдосконалення, є стратегічна взаємодія з європейськими аналітичними центрами та університетськими платформами. У 2024 році британські аналітики з Chatham House опублікували низку звітів, присвячених реформам України, що викликало значний резонанс у західному політичному дискурсі. Проте ці дослідження нерідко сприймалися як зовнішня оцінка, тоді як українська сторона могла б більш активно долучатися до їх формування, надаючи офіційні дані, експертні коментарі або позиційні документи [22].

Водночас важливо звернути увагу на те, як європейська аудиторія сприймає не стільки сам факт прагнення України до ЄС, скільки зміст реформ, пов'язаних із цим процесом. Останні соціологічні опитування Eurobarometer (2024) свідчать, що громадяни ЄС у першу чергу звертають увагу на правову

державу, боротьбу з корупцією та незалежність медіа [82]. Попри те, що Україна демонструє прогрес у цих напрямках, публічна дипломатія не завжди здатна чітко прокомунікувати ці здобутки. Не менш важливо те, що сучасна публічна дипломатія передбачає активне залучення недержавних акторів: громадських організацій, культурних інституцій, наукових спільнот, бізнесу, діаспори. У випадку України саме діаспора часто стає ефективним посередником між державою та європейськими суспільствами [37]. Наприклад, українські культурні ініціативи у Варшаві, Берліні та Парижі у 2023-2024 рр. здебільшого організовувалися саме представниками діаспори при підтримці локальних партнерів [79]. Додаткову складність створює інформаційне перенавантаження, характерне для сучасного медіапростору. Як приклад, кампанія «Be Brave Like Ukraine» у 2022 році стала однією з найуспішніших комунікаційних ініціатив завдяки нестандартним візуальним рішенням і професійній рекламній стратегії [108].

Ще однією проблемою залишається недостатній рівень моніторингу та оцінювання ефективності публічної дипломатії [31]. Без якісної аналітики навіть найкращі комунікаційні ініціативи можуть не досягти повного потенціалу. У ширшій перспективі успіх української публічної дипломатії залежатиме від здатності держави сформувати власний унікальний «євроінтеграційний бренд». У 2024 році Україна стала одним із лідерів у сфері цифрових державних сервісів, що визнано на рівні Єврокомісії [19]. Однак цей здобуток ще не перетворено на повноцінний комунікаційний інструмент у межах публічної дипломатії.

Узагальнюючи, зазначимо, що проблеми української публічної дипломатії у просуванні євроінтеграційних наративів зумовлені як зовнішніми, так і внутрішніми факторами. Утім, попри ці виклики, Україна має всі шанси посилити власну присутність на інформаційній мапі Європи, якщо активно використовуватиме інноваційні інструменти, системно розвиватиме інституції та формуватиме гнучкі, адаптивні й проактивні комунікаційні стратегії. У кінцевому підсумку успіх української публічної дипломатії

визначатиметься не лише кількістю створених меседжів чи проведених заходів, а здатністю держави презентувати свою євроінтеграційну ідентичність переконливо, послідовно й емоційно зрозуміло для європейської аудиторії. Лише за таких умов євроінтеграційні наративи України матимуть належну силу, вплив і здатність формувати позитивний образ держави в Європейському Союзі.

3.3. Перспективи розвитку публічної дипломатії України в контексті зміцнення відносин з ЄС

У сучасних міжнародних відносинах, де зростає роль комунікаційних стратегій і символічного впливу, саме публічна дипломатія поступово перетворюється на один із ключових інструментів зміцнення позицій держави на міжнародній арені. Україна, яка водночас переживає найглибші трансформації своєї ідентичності, політики та безпекового середовища, змушена шукати нові способи донесення своїх інтересів, цінностей і переваг до міжнародної спільноти. Відтак, перспективи розвитку української публічної дипломатії у контексті зміцнення відносин з Європейським Союзом набувають не лише теоретичної, а й практичної важливості [4]. Адже саме через діалог із суспільствами держав-членів ЄС, через формування позитивного іміджу в інформаційному просторі, через культурні, освітні та цифрові ініціативи Україна здатна посилювати свою суб'єктність та інтеграційний потенціал. Після повномасштабного вторгнення Росії 24 лютого 2022 року, важливість публічної дипломатії істотно зросла. Україна опинилась у ситуації, де боротьба за підтримку партнерів, за міжнародну коаліцію та за глобальну увагу стала питанням виживання. Численні приклади, як-от звернення Президента України до парламентів європейських країн, активність українських дипломатичних місій у соціальних мережах чи масштабні міжнародні кампанії «Ukraine Stands», «Brave Ukraine» у Давосі (2023), продемонстрували, що інструменти публічної дипломатії сьогодні визначають не лише політичний порядок денний, а й темп інтеграції [7]. Власне, завдяки ефективній

комунікації Україна у рекордні строки отримала статус кандидата в члени ЄС, а в грудні 2023 року, схвалення Європейською радою початку переговорів про вступ. Усі ці процеси підтверджують: публічна дипломатія стала критичною умовою для поглиблення українсько-європейських відносин [1].

Проте, попри очевидні успіхи, перед Україною постають численні виклики. Насамперед йдеться про те, що інформаційний простір ЄС надзвичайно фрагментований: кожна країна має власні цінності, медіа-культуру, політичні пріоритети [82]. Отже, українська публічна дипломатія повинна бути багатовимірною, гнучкою та адаптивною. Наприклад, у Німеччині важливо акцентувати на питанні історичної відповідальності та безпекової солідарності, у Франції на гуманітарних наслідках війни та захисті європейських цінностей, у Польщі на стратегічному партнерстві й взаємній оборонній взаємодії. В кожному випадку необхідно враховувати політичний контекст, стан громадської думки, рівень підтримки України та специфіку внутрішньополітичних процесів. Саме тому перспективи розвитку публічної дипломатії безпосередньо пов'язані з професіоналізацією комунікаційних підходів та функціонуванням спеціалізованих інституцій [75].

Одним із ключових напрямів майбутнього розвитку української публічної дипломатії є цифровізація [68]. Адже сьогодні глобальна аудиторія формує уявлення про події через соціальні мережі, а позитивні чи негативні наративи поширюються зі швидкістю кількох секунд. Успішним прикладом стала діяльність українських дипломатичних установ у X(Twitter), Instagram та TikTok. Зокрема, активність Міністерства закордонних справ в рамках проєкту Ukraine.ua дозволила створити візуальний бренд держави, який став упізнаваним у світі й використовується для просування культурних, туристичних та інвестиційних можливостей. У майбутньому такі ініціативи можуть бути розширені шляхом створення кількох тематичних напрямів: культурного, освітнього, економічного, безпекового, кожен із яких матиме власні візуальні та змістові стандарти.

Важливим елементом подальшого зміцнення відносин з ЄС є проактивна участь України в європейських дискусіях щодо майбутнього континенту. Мова йде про залучення українських експертів до панельних дискусій на форумах у Мюнхені, Брюсселі, Варшаві; створення постійно діючих платформ співпраці між аналітичними центрами; розвиток спільних проєктів у сфері безпеки, енергетики, кіберзахисту [22]. Культурна дипломатія, своєю чергою, матиме вирішальне значення для подолання стереотипів та формування глибшого розуміння української ідентичності [34]. Показовим став міжнародний успіх фільмів «20 днів у Маріуполі» та «Залізні метелики», які здобули низку престижних нагород і привернули увагу до воєнних злочинів Росії. Так само арт-виставки українських митців у Парижі, Берліні, Римі підсилюють гуманітарний вимір українсько-європейських відносин [79]. Водночас необхідно розвивати культурні інститути на кшталт Українського інституту, розширювати партнерство з Goethe-Institut, Institut Francais, Польським інститутом та іншими установами, що працюють у сфері культурної дипломатії [33, с. 7-20]. Безумовно, важливою складовою розвитку публічної дипломатії є академічна дипломатія. Програми обміну на кшталт Erasmus+ чи Horizon Europe відкривають для українських студентів, викладачів і науковців можливість налагоджувати зв'язки з європейськими університетами [58]. Наприклад, у 2023-2024 рр. кількість українських учасників Erasmus+ зросла майже на 30 %, що свідчить про зацікавленість у вибудовуванні академічних зв'язків.

Окремо варто підкреслити необхідність поглиблення стратегічних комунікацій. Ідеться не лише про реагування на дезінформаційні кампанії, а й про формування стійких і зрозумілих наративів щодо ролі України у Європі. Один із таких наративів – Україна як фактор безпеки, як країна, що стримує російську агресію та захищає кордони ЄС [48]. Успішна публічна дипломатія також передбачає залучення української діаспори [37]. Мільйони українців, які тимчасово або постійно проживають у державах ЄС, уже беруть участь у створенні іміджу своєї країни через громадські організації, волонтерські

проекти, місцеві медіа [29]. Разом із тим, перспективи розвитку української публічної дипломатії пов'язані з інституційним вдосконаленням. Необхідно зміцнити кадровий потенціал МЗС, запроваджувати нові навчальні програми, сертифікації, тренінги з міжнародних комунікацій, кризового менеджменту, візуального сторітелінгу, аналітики соціальних мереж [59]. У більш довгостроковій перспективі цілком очевидним стає те, що успіх публічної дипломатії залежатиме від здатності України запропонувати Європейському Союзу позитивний порядок денний. Йдеться не лише про питання безпеки, а й про інновації, зелений перехід, транспортну інтеграцію, енергетичну стійкість, цифрові технології, культурні креативні індустрії [14].

Зазначимо, що подальший розвиток української публічної дипломатії має спиратися на здатність держави створювати й підтримувати довготривалі інформаційні кампанії, які не обмежуються емоційним впливом моменту, а формують сталі уявлення про Україну як невід'ємну частину європейської цивілізації [4]. У цьому контексті особливого значення набуває системне просування теми європейської ідентичності України. Адже, хоча війна суттєво підсилила солідарність із нашою державою, на рівні багатьох європейських суспільств досі існують певні стереотипи або недостатнє знання про історичні, культурні та політичні особливості українського розвитку [82]. Подолання таких інформаційних прогалин вимагатиме більш гнучких форматів взаємодії, від освітніх відеопроєктів до інтерактивних онлайн-платформ, які дозволять європейській аудиторії глибше зрозуміти витoki української державності, різноманіття культурного простору, а також роль України у розвитку європейських цінностей.

Водночас важливим завданням стане налагодження комунікацій із молодим поколінням європейців. Як відомо, саме молодь сьогодні визначає інформаційні тренди та є найбільш чутливою до нових форматів взаємодії, зокрема, соціальних мереж, візуальних історій, коротких відеоформатів. Успішна участь українських культурних ініціатив у європейських фестивалях, як-от Latvian Song and Dance Festival 2023 чи Prague Fringe 2024, свідчить про

потенціал українського мистецтва формувати позитивний імідж держави серед молоді [34]. Проте цього недостатньо. Україні необхідні спеціальні молодіжні дипломатичні програми, джерела спільних українсько-європейських креативних проєктів, платформи співтворчості, що дозволять створювати сучасний і привабливий образ держави у свідомості нових поколінь європейців [10]. Важливо й те, що публічна дипломатія має адаптуватися до змін глобального медіасередовища. Європейські країни дедалі частіше стикаються із зовнішніми інформаційними втручаннями, медійними маніпуляціями та спробами впливу на громадську думку. Україна, маючи унікальний досвід протистояння інформаційній агресії, здатна запропонувати ЄС власні інструменти інформаційної стійкості. Наприклад, українська практика OSINT-досліджень, зокрема діяльність груп Bellingcat, InformNapalm та Центру протидії дезінформації, стала взірцем ефективного викриття російських фейків [101]. У майбутньому такі підходи можуть бути інтегровані у спільні європейські ініціативи з протидії дезінформації, що не лише посилить позиції ЄС, а й підкреслить роль України як ключового партнера у сфері інформаційної безпеки.

На додачу до цього, перспективи розвитку публічної дипломатії безпосередньо пов'язані зі здатністю України говорити «мовою вигод» для ЄС [31]. У сучасних умовах уже недостатньо лише апелювати до цінностей, хоча вони, безумовно, залишаються важливим елементом європейського дискурсу. Натомість потрібно акцентувати на практичних перевагах співпраці: економічній інтеграції, спільних безпекових проєктах, інноваційних партнерствах, доступі до українських ресурсів та ринків, розвитку транзитних коридорів від Чорного моря до Центральної Європи. Саме здатність пояснити європейським суспільствам і політичним елітам, чому Україна є стратегічно важливою для економічного та безпекового майбутнього Європи, визначатиме ефективність комунікаційних стратегій найближчими роками.

Перспективи української публічної дипломатії стають ще очевиднішими у контексті післявоєнного відновлення. Уже зараз міжнародні політичні та

бізнес-кола активно обговорюють, яким чином буде здійснюватися реконструкція України після завершення війни. Цей процес, безперечно, є шансом для української дипломатії не лише залучити інвестиції чи допомогу, а й представити Україну як державу, що відкривається для нових можливостей. Наприклад, презентації українських регіонів на Recovery у Лондоні та Берліні продемонстрували, що місцеві ініціативи можуть стати основою формування позитивного іміджу країни на міжнародній арені [18]. У перспективі такі заходи можуть бути масштабовані й доповнені презентаційними платформами у країнах ЄС, де регіони України представлятимуть власні інвестиційні, туристичні та культурні можливості.

Необхідно також враховувати, що європейська аудиторія, попри високу підтримку України, поступово демонструє ознаки «втоми від війни». Соціологічні опитування 2024-2025 рр. у Німеччині, Італії та Франції свідчать: хоча солідарність із Україною залишається значною, суспільні настрої стають більш прагматичними [82]. Відтак, українська публічна дипломатія повинна адаптувати свої повідомлення, наголошуючи не лише на жертвах і стражданнях, а й на силі опору, на інноваційності, на демократичній стійкості. Як показує досвід країн Балтії, зокрема Литви, позитивні й надихаючі меседжі працюють значно ефективніше, ніж комунікації, які базуються лише на емоційному співчутті [108]. Отже, для України буде важливо балансувати між трагічною реальністю війни та позитивними символами надії, модернізації та майбутнього членства у ЄС. Своєрідним маркером якісних змін у публічній дипломатії стане й активніша участь бізнесу та приватного сектору. Бренди, які працюють на міжнародних ринках, уже зараз інтегрують у свої стратегії зміцнення іміджу України. Успіхи українських креативних компаній, ІТ-сектору, дизайну, моди створюють додаткові канали для формування позитивного міжнародного сприйняття. Показовим прикладом стала поява українських технологічних стартапів на Web Summit у Лісабоні та Європейських інноваційних фестивалях, де Україна посідає помітне місце завдяки своїм інженерним та цифровим досягненням [81]. У майбутньому

приватний сектор може стати важливим партнером дипломатичних установ у реалізації комунікаційних кампаній.

Зрештою, перспективи розвитку публічної дипломатії України в Європі повинні враховувати і внутрішній контекст. Жодна зовнішня комунікація не буде переконливою без підтримки реальних внутрішніх реформ. Європейські суспільства надзвичайно чутливі до питань верховенства права, боротьби з корупцією, свободи медіа та стабільності демократичних інституцій [14]. Відтак, ефективність української публічної дипломатії значно зростає за умови демонстрації послідовного прогресу у цих сферах. Це не лише посилить довіру, а й створить синергію між внутрішнім розвитком і зовнішніми комунікаційними стратегіями.

Відзначимо, що перспективи української публічної дипломатії в контексті зміцнення відносин з Європейським Союзом включають широкий спектр напрямів, від цифрових платформ до культурних ініціатив, від академічних програм до бізнес-проектів, від стратегічних наративів до співпраці з діаспорою. Перед Україною стоїть складне, але надзвичайно важливе завдання: перетворити міжнародну увагу та солідарність на довготривалу підтримку, засновану на взаємовигідній співпраці, спільних цінностях та європейській єдності. Саме в такому поєднанні реалізується потенціал сучасної української публічної дипломатії, як ефективного механізму інтеграції до ЄС і як інструменту формування нового, сильнішого та стійкішого образу України у світі.

Висновки до розділу 3

У підсумку слід зазначити, що російсько-українська війна стала визначальним чинником трансформації дипломатичної стратегії України, суттєво прискоривши її євроінтеграційний курс і водночас актуалізувавши потребу у потужній, професійно вибудованій системі публічної дипломатії. З одного боку, повномасштабне вторгнення РФ змусило Україну переосмислити цілі та інструменти зовнішньополітичної діяльності, особливо у сфері

комунікацій із зовнішніми аудиторіями. З іншого боку, війна, хоч як парадоксально, створила унікальне вікно можливостей для зміцнення міжнародної суб'єктності держави та формування нового, більш стійкого типу взаємообміну з Європейським Союзом. Водночас, попри значний прогрес, залишаються численні проблеми публічної дипломатії, які об'єктивно гальмують ефективне просування євроінтеграційних наративів. Йдеться насамперед про фрагментарність комунікацій, недостатню інституційну координацію, брак довгострокових стратегій та відсутність системної роботи з європейськими суспільствами, які сьогодні, як ніколи, впливають на політичні рішення своїх урядів. Ба більше, конкурентність інформаційного простору ЄС, активна діяльність російської пропаганди, інколи негативні стереотипи щодо України, усе це створює додаткові перешкоди для чіткого та переконливого донесення змісту українських євроінтеграційних прагнень.

Разом із тим, попри наявні проблеми, перспективи розвитку публічної дипломатії України видаються доволі обнадійливими. По-перше, суспільно-політичний контекст Європи сприяє посиленню співпраці, адже Україна фактично стала ключовим елементом європейської безпеки. По-друге, успішні приклади української культурної, цифрової та кризової дипломатії відкривають можливості для формування сучасної багатовимірної стратегії комунікації, орієнтованої на взаємодію не тільки з урядами, а й із громадськими організаціями, медіа, експертним середовищем та широкою громадськістю. По-третє, подальша інституціоналізація публічної дипломатії, впровадження інноваційних комунікаційних технологій, розширення співпраці з європейськими партнерськими структурами, безумовно, сприятимуть закріпленню позитивного образу України в ЄС. Отже, стратегічне поєднання воєнного досвіду, нових дипломатичних підходів і проактивних комунікацій створює фундамент для ефективного просування України на шляху до повноправного членства в Європейському Союзі.

ВИСНОВКИ

У результаті дослідження ролі публічної дипломатії у процесі європейської інтеграції України, зроблено наступні висновки:

1. Можна стверджувати, що сутність публічної дипломатії в сучасних міжнародних відносинах полягає у здатності держави здійснювати вплив на зовнішні аудиторії шляхом комунікації, культурної взаємодії, залучення іноземних громадян до освітніх, мистецьких та інформаційних ініціатив, а також через роботу зі ЗМІ та цифровими платформами. Визначення її функцій дає змогу побачити багаторівневий характер цього інструмента: від формування сприятливого зовнішнього сприйняття до конструювання довгострокових партнерств, лояльності та підтримки політичних рішень. Теоретичні підходи, зокрема ліберальний інституціоналізм, конструктивізм та концепція «м'якої сили» Дж. Найя, дозволяють інтерпретувати публічну дипломатію як потужний інструмент взаємозалежності, соціального конструювання образу держави та змагання за увагу й довіру глобальної аудиторії.

2. Визначення ролі публічної дипломатії у формуванні та просуванні європейського іміджу України виявив, що саме комунікаційна діяльність держави стала вирішальним чинником у зміні європейського дискурсу щодо України після повномасштабного вторгнення РФ у лютому 2022 року. Українські культурні, інформаційні та освітні ініціативи активно сприяли руйнуванню російських наративів, які десятиліттями формували сприйняття України в Європі як «буферної зони». Як приклад, кампанія «Ukraine NOW», схвалена урядом у 2018 році, створила базову платформу для позиціонування держави як відкритої, інноваційної та демократичної. Після 2022 року такі проєкти, як масштабні виставки українського мистецтва у Берліні, Парижі та Брюсселі, Європейські тури українських оркестрів, ініціативи Українського інституту, а також широке використання цифрової дипломатії через офіційні акаунти Президента та МЗС, змінили наратив, підкресливши стійкість українського суспільства, його європейські цінності та готовність до реформ.

Навіть символічні жести, як-от поява українського прапора на головних площах європейських міст або перейменування вулиць на честь України (наприклад, у Празі чи Вільнюсі), стали важливими елементами формування позитивного іміджу.

3. Діяльність публічної дипломатії України в контексті євроінтеграції сьогодні є комплексною, багатосторонньою та стратегічно спрямованою. По-перше, двосторонні ініціативи у співпраці з державами-членами ЄС включають спільні культурні програми, обміни досвідом у сфері цифрового врядування, безпекові консультації та парламентські комунікації. Наприклад, платформа «Українська Призма» разом із партнерами у Польщі, Литві та Німеччині організовує системні експертні діалоги про євроінтеграційні реформи. По-друге, багатосторонній рівень охоплює активну участь у програмах ЄС, як-от «Горизонт Європа», «Креативна Європа», Erasmus+, а також співпрацю з Європейською службою зовнішніх дій та Радою Європи. Важливою стала діяльність Українського інституту, який реалізує програми стратегічних комунікацій у країнах ЄС і водночас залучає місцеві інституції до співпраці. Зрештою, українська публічна дипломатія дедалі більше інтегрується у політику ЄС із протидії дезінформації, що є надзвичайно важливим у період гібридної війни.

4. Вплив російсько-української війни на трансформацію дипломатичної стратегії України є визначальним. Війна змусила українську державу переходити від традиційної «класичної» дипломатії до інноваційної, комунікаційно орієнтованої, заснованої на швидких реакціях, цифрових інструментах та активному залученні громадянського суспільства. Як показує практика, ефективність української дипломатії у 2022-2025 рр. багато в чому залежала саме від здатності комунікувати з глобальною аудиторією, пояснювати причини війни, демонструвати моральну правоту й закликати до підтримки. Яскравим прикладом стала кампанія «Будь сміливим, як Україна», яку було запущено у найскладніші місяці війни та яка стала глобальним символом української мужності. Не менш важливою є системна робота

Комунікаційної групи при Офісі Президента, яка координує наративи, взаємодію зі світовими медіа та ініціює інформаційні спецпроекти. Усе це засвідчує, що українська дипломатія сьогодні функціонує в умовах війни, але водночас створює нові стандарти публічної дипломатії для держав, що борються за виживання і водночас інтегруються до Європейського Союзу.

5. У свою чергу, визначення проблем та перспектив розвитку української публічної дипломатії дає змогу побачити як низку успіхів, так і значні виклики. Серед основних проблем варто виокремити фрагментарність інституційної координації, недостатній рівень взаємодії між державними структурами та громадським сектором, обмеженість фінансових ресурсів, а також конкуренцію між наративами різних держав і постійну необхідність протидії російській дезінформації. Разом з тим, перспективи розвитку виглядають вкрай успішними, оскільки українська дипломатія вже продемонструвала здатність швидко адаптуватися, розширювати спектр інструментів та формувати проактивні комунікаційні стратегії. Усе більшого значення набуває культурна дипломатія, від участі України у Венеційській бієнале до співпраці з європейськими кінематографічними проектами. Також перспективною є цифрова дипломатія, особливо в контексті співпраці з ЄС у сфері інформаційної безпеки та боротьби з дезінформацією. Крім того, наявність широкої підтримки України серед європейських суспільств створює унікальне вікно можливостей для зміцнення взаємовідносин з ЄС та просування реформ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Близняк О., Риков А. Процес євроінтеграції України в умовах повномасштабної російсько-української війни: проблеми та перспективи. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2023. № 2(16). С. 119-135.
2. Брусиловська О. І., Хакімова, В. Т. Особливості стратегії м'якої сили ЄС щодо України. *Міжнародні та політичні дослідження*. №34. С. 13–28.
3. Відносини Україна – ЄС. *Міністерство закордонних справ*. 2021. URL: <https://mfa.gov.ua/evropejska-integraciya/vidnosini-ukrayina-yes> (дата звернення: 6.10.2025).
4. Вінникова Н.А. Публічна дипломатія України в євроінтеграційному вимірі: виклики та перспективи. *Міжнародні та політичні дослідження*. 2025. Вип. 40. С. 13–22. DOI: <https://doi.org/10.32782/2707-5206.2025.40.1> (дата звернення: 6.10.2025).
5. Вовк С.О., Меженська О.В., Новоскольцева Л.О. Українська дипломатія: від незалежності до сучасних викликів. *Серія: Історія. Політологія*. 2024. №39. С. 96-119.
6. Вонсович С.Г. Концепт «євроінтеграція»: історико-політологічний дискурс. *Політикус*. 2022. Вип. 2-4. С. 34-39.
7. Дарницький А., Піпченко Н. Публічна дипломатія України в умовах воєнного стану. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2024. Том 1. № 160. С. 10-18.
8. Дипломатія. Навчальний посібник / Корольчук Л.В., Баула О.В., Галазюк Н.М., Зелінська О.М., Кравчук П.Я., Лютак О.М., Савош Л.В., Урбан О.А. Луцьк: ПП «Волинська друкарня», 2024. 340 с.
9. Дір І. Ю. Євроінтеграція України на сучасному етапі: постановка проблеми. *Часопис Київського університету права*. 2022. №2-4. С. 179-183.
10. Дубовик Н., Шило О. Культурна дипломатія як інструмент міжнародної комунікації України. *Молодий вчений*. 2023. 4 (116). С. 72-76.

11. Дудкевич В. Євроінтеграційний дискурс політологічних досліджень в Україні. *Регіональні студії*. 2021. № 25. С. 104–109.
12. Дудкевич В. І. Процес інтеграції України до Європейського Союзу в контексті суперечностей внутрішньо європейського розвитку. *Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку*. 2021. № 1. С. 119–124.
13. Євроінтеграційний вектор розвитку та реалізація національних інтересів України: монографія / за заг. ред. Д.В. Карамишева. Харків: Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2021. 204 с.
14. Євроінтеграція в умовах війни: виклики і перспективи. Аналітична доповідь. *Разумков центр*. 2022. 9 с. URL: <https://razumkov.org.ua/images/2022/12/28/2022-MATRA-IV-KVARTAL-7.pdf> (дата звернення: 6.10.2025).
15. Європейська інтеграція України: російський фактор. Національна безпека і оборона. 2020. №1–2. Київ: Центр Разумкова. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/journal/ukr/NSD181-182_2020_ukr.pdf (дата звернення: 6.10.2025).
16. Європейський Союз у мінливому світі: монографія / В.В. Копійка, С.О. Маковський, М.А. Миронова; за ред. В.В. Копійки. Київ: О. Зень, 2022. 219 с.
17. Ємельянов В.М., Гололобов С.М. Механізми реалізації культурної дипломатії в сучасних умовах. *Інвестиції: практика та досвід: наук.-практ. журн.* 2024. № 14. лип. С. 192–200.
18. Заєць Д. Стан та перспективи розвитку публічної дипломатії України під час широкомасштабної російсько-української війни. *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*. 2024. №16(1). С. 180-187.
19. Звіт про виконання угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом за 2024 рік. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/evropejska-integraciya/vikonannya-ugodi-pro-asociaciyu/zviti-pro-vikonannya-ugodi-pro-asociaciyu> (дата звернення:

6.10.2025).

20. Звіт про виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом за 2022 рік. Київ: Урядовий офіс з європейської та євроатлантичної інтеграції, 2023. URL: https://eu-ua.kmu.gov.ua/wp-content/uploads/zvit_pro_vykonannya_ugody_pro_asociaciyu_za_2022_rik.pdf (дата звернення: 6.10.2025).

21. Зленко А.М. Дипломатія і політика. Україна в процесі динамічних геополітичних змін. Харків: Фоліо, 2021. 589 с.

22. Зовнішня політика 2022. Аналітичне дослідження. ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2023. 308 с. URL: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/20405.pdf> (дата звернення: 6.10.2025).

23. Ілюк Т. Формування засад публічної дипломатії України. *Геополітика України: історія і сучасність*. 2023. № 2(31). С. 63-75.

24. Ілюк Т. Формування засад публічної дипломатії України. *Геополітика України: історія і сучасність*. 2023. Вип. 2 (31). С. 101–112. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/handle/lib/73832> (дата звернення: 6.10.2025).

25. Качинська Н.О. Іміджева політика України в контексті євроінтеграції. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2014. Том 2. № 114. С. 50-58.

26. Кириленко М. Характеристика чинників формування міжнародного іміджу держави. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Екологія. Публічне управління та адміністрування»*. 2023. Вип. 3. С. 98-104.

27. Кіссінджер Г. Дипломатія. Київ: КМ-Букс, 2021. 864 с.

28. Ковальська М.С. Пріоритети публічної дипломатії України на початку 2020-х рр. *Діалог. Медіастудії*. 2021. Вип. 27. С. 120–130. DOI: <https://doi.org/10.18524/2308-3255.2021.27.251411>

29. Копотун І.М. Народна дипломатія під час війни в Україні. Історія, сучасний стан, основні напрями втілення, реальні приклади. Київ: Видавничий дім «Професіонал», 2022. 302 с.

30. Коптєв О. С. Публічна дипломатія як технологія зовнішньої політики України. *Міжнародні та політичні дослідження*. 2023. №36. С. 51–60. URL: <https://heraldiss.onu.edu.ua/article/view/288707> (дата звернення: 6.10.2025).

31. Кравчук Н.Я. Публічна дипломатія як стратегічний імператив зміцнення конкурентоспроможності держави в умовах трансформації світового порядку. *Empirio*. 2025. Том 2. Вип. 1. URL: <https://empirio.ukma.edu.ua/article/view/323006> (дата звернення: 6.10.2025).

32. Кубко В. Культурна дипломатія в системі стратегічних комунікацій України. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2022. Випуск 45. С. 125-134.

33. Культурна дипломатія: навч. посіб. / за заг. ред. І. Матяш та В. Матвієнка; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин, Наук. т-во історії дипломатії та міжнар. відносин. Київ: ГДПІ, 2021. 248 с.

34. Кушнарьова М. Українська культурна дипломатія під час війни: досвід, проблеми, перспективи. *Центр досліджень соціальних комунікацій*. 2023. URL: https://nbuviar.gov.ua/images/e_biblioteka/naukovi_resursi/Socialni%20komunikacii/Kusnarova%20M.%20Ukrainska%20kulturna%20diplomatiya.pdf (дата звернення: 6.10.2025).

35. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Дипломатична та консульська служба: навч. посіб. Київ: Видавництво Ліра-К, 2022. 178 с.

36. Літвінова Л., Шеремет В. Історія та основні етапи євроінтеграції України. *Erasmus+ Jean Monnet Prigramm*. 2021. URL: https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/fmvps/kaf_svit_gos_mij_eko_vidnosin/mijnarodni_proekti/prezentatsiya--istoriya-ta-osnovni-etapy-ievrointegratsii-ukrainy.pdf (дата звернення: 6.10.2025).

37. Мазука Л. Закордонне українство в системі публічної дипломатії України. *Political Studies*. 2024. № 2 (8). С. 184–199. DOI: <https://doi.org/10.53317/2786-4774-2024-2-9>
38. Марченко А. Культурна дипломатія: поняття та механізми реалізації. *Економіка та суспільство*. 2024. №70. С. 15-20.
39. Марчук В. Європейська інтеграція України: політичний і безпековий виміри. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія*. 2024. №17. DOI: 10.32782/2312-1815/2024-17-14.
40. Матвієнко В., Шинкаренко Т. Культурна дипломатія як напрям зовнішньої політики держави. *Культурна дипломатія: навч. посібник / за заг. ред. І.Б. Матяш, В.М. Матвієнка*. Київ: ДП «ГДІП». 2021. С. 7-20.
41. Матяш І. Публічна дипломатія в діяльності Першої Леді (на прикладі України й Польщі). *Міжнародні відносини України: наукові пошуки і знахідки*. 2023. Вип. 32. С. 214–227. URL: <https://bibliotekanauki.pl/issues/486688> (дата звернення: 6.10.2025).
42. Могиль В. Європейська інтеграція як перспективний напрям модернізації України. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління*. 2023. №3(63). С. 78-82.
43. Нагорняк І. Сучасна дипломатія: концепції та реалії. *Україна дипломатична*. 2022. С. 621-634. URL: <https://ud.gdip.com.ua/wp-content/uploads/2022/01/62-2021.pdf> (дата звернення: 6.10.2025).
44. Новакова О.В., Остапенко М.А. Еволюція геополітичних цінностей та орієнтацій українців під впливом війни. *Міжнародні та політичні дослідження*. 2023. №36. С. 94–103.
45. Офіційний урядовий портал, присвячений європейській та євроатлантичній інтеграції України. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/> (дата звернення: 6.10.2025).
46. Павлюх М.В., Кушней С. Р. Публічна дипломатія як тренд у сучасних політичних відносинах: процеси трансформації. *Політичне життя*. 2022. №4. С. 122-127.

47. Парчевська В.В., Паніна І.Г. Дискусія щодо поняття «культурна дипломатія». *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2020. №6. С. 74-78.

48. Перепелиця Г. Безпека чи мир як проблема української дипломатії в умовах глобального протистояння. *Україна дипломатична*. 2024. Вип. 25. С. 731–746.

49. Перепелиця Г. Дипломатія Зеленського в урегулюванні російсько-українського конфлікту на Донбасі. *Україна дипломатична*. 2021. Вип. 22. С. 745-762.

50. Перепелиця Г. Підсумки року: здобутки, проблеми і пріоритети української дипломатії. *Разумков центр*. 2024. URL: <https://razumkov.org.ua/novyny/ekspertna-dyskusii-pidsumky-roku-zdobutky-problemy-i-priorytety-ukrainskoi-dyplomatii> (дата звернення: 6.10.2025).

51. Перепелиця Г. Українська дипломатія в умовах російсько-української війни. *Україна дипломатична*. 2022. Вип. 23. С. 276-295.

52. Петруненко Я. В. Правовий вимір європейської інтеграції України у контексті економічного співробітництва. *Економіка та суспільство*. 2025. №75. DOI: 10.32782/2524-0072/2025-75-98.

53. Поліщук І. Інтеграційні процеси в регіонах світу як ознака сучасних міжнародних відносин. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2023. № 3(17). С. 25-36.

54. Поліщук І. Міжнародні відносини: Україна-Європейський Союз. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2023. № 2(16). С. 51-62.

55. Постанова Верховної Ради «Про деякі заходи щодо виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції» 2483-IX від 29.07.2022. *Офіційний портал Верховної Ради*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2483-20#Text> (дата звернення: 6.10.2025).

56. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання діяльності місцевих органів виконавчої влади з питань європейської інтеграції,

міжнародного співробітництва та координації міжнародної технічної допомоги» від 20 серпня 2024 р. № 985. *Офіційний портал Верховної Ради*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/985-2024-%D0%BF#Text> (дата звернення: 6.10.2025).

57. Про затвердження Порядку проведення первинної оцінки стану імплементації актів права Європейського Союзу (acquis ЄС): постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2023 р. № 189. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/189-2023-%D0%BF#Text> (дата звернення: 6.10.2025).

58. Птащенко О.В., Курцев О.Ю. Інструментарій публічної дипломатії в Україні: сучасні освітні програми обміну. *Сучасні тенденції та проблеми управління*. 2022. № 5. С. 1–8. DOI: <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2022.5.9>

59. Публічна дипломатія. Навчальний посібник / за ред. І. Матяш. Київ-Острого: Міністерство закордонних справ України, 2021. 72 с. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u362/public-diplomacy_220920_195413.pdf (дата звернення: 6.10.2025).

60. Публічна дипломатія: навч. посібник / за загал. ред. І. Матяш; Національний університет «Острозька академія»; Наукове товариство історії дипломатії та міжнародних відносин. Київ: Горобець, 2021. 224 с.

61. Резолюція Європейського парламенту від 17 липня 2024 року про необхідність безперервної підтримки України з боку ЄС. *Резолюції Європарламенту*. URL: <https://ukraine.europarl.europa.eu/uk/documents/ep-resolutions> (дата звернення: 6.10.2025).

62. Резолюція Європейського парламенту від 29 лютого 2024 року про поглиблення європейської інтеграції з огляду на майбутнє розширення ЄС. *Резолюції Європарламенту*. URL: <https://ukraine.europarl.europa.eu/uk/documents/ep-resolutions> (дата звернення: 6.10.2025).

63. Результати, перспективи і напрями конвергенції країн ЄС. Можливості для України. *Разумков центр*. 2024. URL:

<https://razumkov.org.ua/images/2022/12/28/2022-MATRA-IV-KVARTAL-7.pdf>
(дата звернення: 6.10.2025).

64. Романюк Н., Кухарик В. Основи дипломатії і дипломатичної роботи: Опорний конспект лекцій. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2024. 76 с.

65. Романюк Н., Нечипорук В. Перспективи членства України в ЄС в контексті російської агресії. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2022. № 3(14). С. 44-60.

66. Секторальна інтеграція України до ЄС: передумови, перспективи, виклики. Аналітична доповідь. Київ: Центр Разумкова, 2021. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2021_sektor_eu_ukr.pdf (дата звернення: 6.10.2025).

67. Спільний прес-реліз за підсумками 9-го засідання Ради асоціації між Україною та ЄС. *Урядовий портал*. 20 березня 2024 р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/spilnyi-pres-reliz-za-pidsumkami-9-ho-zasidannia-rady-asotsiatsii-mizh-ukrainoiu-ta-ies> (дата звернення: 6.10.2025).

68. Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України на 2021-2025 роки. *Міністерство закордонних справ України*. 2021. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/Стратегії/public-diplomacy-strategy.pdf> (дата звернення: 6.10.2025).

69. Угода про асоціацію між Україною та ЄС. *Урядовий портал*. 2014. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/evropejska-integraciya/ugoda-pro-asociaciyu> (дата звернення: 6.10.2025).

70. Указ Президента «Про деякі заходи з підготовки до переговорного процесу зі вступу України до Європейського Союзу» 744/2023. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/7442023-48833> (дата звернення: 6.10.2025).

71. Указ Президента «Про Стратегію зовнішньополітичної діяльності України». 448/2021 від 26.08.2021. Веховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/2021#Text> (дата звернення: 6.10.2025).

72. Україна–ЄС: яким є шлях до євроінтеграції. *ArmyInform*. 28 червня 2024 р. URL: <https://armyinform.com.ua/2024/06/28/ukrayina-yes-yakym-ye-shlyah-do-yevrointegracziyi/> armyinform.com.ua
73. Україна на шляху до ЄС: реалії і перспективи зміст. *Разумков центр*. 2022. №1-2. 132 с. URL: https://razumkov.org.ua/images/journal/NSD187-188_2022_ukr_full.pdf (дата звернення: 6.10.2025).
74. Україна на шляху до ЄС: реалії і перспективи. Аналітична доповідь. *Національна безпека і оборона*. 2022. №1–2. Київ: Центр Разумкова. URL: https://razumkov.org.ua/images/journal/NSD187-188_2022_ukr_full.pdf (дата звернення: 6.10.2025).
75. Хоменська І. В. Інституційна компонента публічної дипломатії України. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2024. Вип. 3 (167). С. 54–59. URL: [https://ird.gov.ua/sep/sep20243\(167\)/sep20243\(167\)_054_KhomenskaIV.pdf](https://ird.gov.ua/sep/sep20243(167)/sep20243(167)_054_KhomenskaIV.pdf) (дата звернення: 6.10.2025).
76. Хоменська І.В., Іващук О.В. *Базові концепти публічної дипломатії*. *Інноваційна економіка*. 2022. № 4. С. 13–19. DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2022.4.2>
77. Хорішко Л.С. Публічна дипломатія України в умовах сучасної політичної дійсності. *Політикус*. 2022. № 3. С. 60-64.
78. Худавердієва В. А. Міжнародний туризм як чинник європейської інтеграції України: історія, сучасний стан і перспективи розвитку. *Південний архів (історичні науки)*. 2022. №39. С. 35–43. DOI: 10.32999/ksu2786-5118/2022-39-5.
79. Шкурко М. Культурна дипломатія України під час війни. *Україна дипломатична*. 2023. С. 741-749. URL: https://ud.gdip.com.ua/wp-content/uploads/2023/12/72_2023.pdf (дата звернення: 6.10.2025).
80. Штиршов О. М. Культурна дипломатія як інструмент політики держави. *Інвестиції: практика та досвід: наук.-практ. журн*. 2024. № 4. С. 214–218.

81. Юрченко О. Публічна дипломатія як форма міжнародних комунікацій, її роль у формуванні іміджу України. *Економіка та суспільство*. 2024. № 64. С. 77-84. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-124>
82. Як сприймають Україну в країнах ЄС? Кейси Німеччини, Франції, Італії, Польщі. Аналітична доповідь. Київ: Центр «Нова Європа», 2020.
83. Яковенко Н., Ткач Т. Відмінності між поняттями «міжнародне культурне співробітництво», «культурна дипломатія» та «публічна дипломатія» в політологічній науці. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2022. Том 1. № 153. С. 11-18.
84. Akhvlediani T., Movchan V. The Impact of Ukraine's Accession on the EU's Economy: The Value Added of Ukraine. Estonia, 2024. 35 p.
85. Alesina M. Designed in Brussels, Made in Ukraine Future of EU–Ukraine Relations. *European Liberal Forum*. 2023. 143 p.
86. Annual Report 2021. *New Europe Center*. 2021. URL: https://neweurope.org.ua/wp-content/uploads/2022/02/Zvit_NEC_2021_eng_opt.pdf (Last accessed: 6.10.2025).
87. Association agreement between the EU and Ukraine. European Implementation Assessment (update). *European Parliament*. 2020. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/642844/EPRS_STU\(2020\)642844_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/642844/EPRS_STU(2020)642844_EN.pdf) (Last accessed: 6.10.2025).
88. Balan O. S., Voitenko M. V., Pulcha D. O. Ukraine's European Integration – Key Obstacles and Requirements. *Economic Journal Odessa Polytechnic University*. 2023. № 4(26). P. 5–13. DOI: 10.15276/EJ.04.2023.1. URL: <https://economics.net.ua/ejopu/2023/No4/5.pdf> (Last accessed: 6.10.2025).
89. Bogush L. Ukraine's European Integration: Fundamentals of Labour and Employment Regulation. *Three Seas Economic Journal*. 2023. Vol. 4. № 4. P. 11–18. DOI: 10.30525/2661-5150/2023-4-2.
90. Chaban N., Elgström O. Russia's war in Ukraine and transformation of EU public diplomacy: challenges and opportunities. *Journal of European*

Integration. 2023. Vol. 45. № 3. P. 521–537. DOI: <https://doi.org/10.1080/07036337.2023.2190107>

91. Darvas Z., Dabrowski M., Grabbe H. та ін. Ukraine's Path to European Union Membership and Its Long-Term Implications. Bruegel Policy Brief. Brussels, 2024. URL: <https://www.bruegel.org/policy-brief/ukraines-path-european-union-membership-and-its-long-term-implications> (Last accessed: 6.10.2025).

92. Diachenko S., Melnyk V., Naumenko D. Ukraine's accession negotiations with the European Union: reforms undertaken in ten years and the challenges ahead. *Fondation Robert Schuman*. 2024. URL: <https://www.robert-schuman.eu/en/european-issues/768-ukraine-s-accession-negotiations-with-the-european-union-reforms-undertaken-in-ten-years-and-the-challenges-ahead> (Last accessed: 6.10.2025).

93. Duleba A. Differentiated European Integration of Ukraine in Comparative Perspective. *East European Politics and Societies*. 2021. Vol. 36. Iss. 2. P. 122-135.

94. European and Euro-Atlantic Integration. *Ministry of Foreign Affairs of Ukraine*. 2024. URL: <https://mfa.gov.ua/en/about-ukraine/european-integration> (Last accessed: 6.10.2025).

95. European Parliament resolution of 29 February 2024 on deepening EU integration in view of future enlargement. *European Parliament*. 2024. URL: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0120_EN.html (Last accessed: 6.10.2025).

96. European perspective: сучасні виклики та можливості для України: колективна монографія / І.О. Цимбалюк, Д.І. Олійник, С.А. Кошкарров; за заг. ред.: Н.В. Павліхи. Луцьк: ВежаДрук, 2024. 302 с.

97. Lola Yu., Mykhailenko D., Bolotna O., Dyachek V. Ukraine's Integration into the EU Single Digital Market. *Problems of Economics*. 2024. № 4(62). P. 64–70.

98. Medynska G. Economic Integration of Ukraine in the Context of Geopolitical Destabilization (2022 – p.t.): Challenges, Prospects, Investment

Potential and Development of the Defense Sector. Social Development and Security. 2025. №15(3). P. 265-279. URL: <https://paperssds.eu/index.php/JSPSDS/article/view/874> (Last accessed: 6.10.2025).

99. Petrenko Y. M. European Integration of Ukraine in the Conditions of War. *Право.UA*. 2023. №3. DOI: 10.32782/LAW.UA.2023.3.41.

100. Pidorycheva I. Ukraine's European Integration in the Field of Research and Innovation: State, Challenges, Acceleration Measures. *Journal of European Economy*. 2022. Vol. 20, No. 4. P. 678–699. DOI: 10.35774/jee2021.04.678.

101. Pipchenko N., Darnytskyi A. Public Diplomacy of Ukraine under Martial Law. *Actual Problems of International Relations*. 2024. Vol. 160. № 1. P. 25–37. DOI: <https://doi.org/10.17721/apmv.2024.160.1.25-37>

102. Rabinowycz S. Європейська інтеграція України і транснаціональна стандартизація прав людини. *Wrocławsko-Lwowskie Zeszyty Prawnicze*. 2021. №15. С. 117–133. DOI: 10.19195/2082-4939.15.8.

103. Reznik O. Ukrainians' European Integration Aspirations: from Ambivalence to Expression. Аналітика Фонду «Демократичні ініціативи» ім. І. Кучеріва. 9 вересня 2022 р. URL: <https://dif.org.ua/article/ukrainians-european-integration-aspirations-from-ambivalence-to-expression> (Last accessed: 6.10.2025).

104. Rozmaritsyna N. Perspective of Ukraine's integration into the European Union: state of development and new challenges. *Journal of Public Administration, Finance and Law*. 2023. №28. P. 398-408.

105. Saunders P.C. Theories of European Integration. *Global Affairs Review*. 2020. URL: https://wp.nyu.edu/schoolofprofessionalstudies-ga_review/theories-of-european-integration/ (Last accessed: 6.10.2025).

106. Schimmelfennig F. Theories off European integration. 2022. URL: https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_13576/objava_25765/fajlovi/Theories%20of%20European%20integration.pdf (Last accessed: 6.10.2025).

107. Sologoub I. Ukraine's EU Integration: A Long Way Home. *Intereconomics*. 2022. Vol. 57. №4. P. 218–224.

108. Sukhorolskyi P., Sukhorolska I. The public diplomacy of Ukraine in wartime: a path to reputational security. *Eastern Journal of European Studies*. 2024. Vol. 15 (Special Issue). P. 268–291. DOI: <https://doi.org/10.47743/ejes-2024-SI13>
109. Ukraine's Foreign Policy: Expert Assessment. *Razumkov Centre*. Kyiv, 2025. URL: https://razumkov.org.ua/images/2025/09/19/2025_foreign_policy_ENGL.pdf (Last accessed: 6.10.2025).
110. Vinnykova N. Public diplomacy in the age of artificial intelligence: between pervasion and control. *Politicus*. 2025. Issue 4. P. 157–161. URL: http://politicus.od.ua/4_2025/ (Last accessed: 6.10.2025).

АНОТАЦІЯ

Килименний А.Є. Публічна дипломатія у процесі європейської інтеграції України (магістерська робота). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2025. 88 с. (рукопис).

Кваліфікаційна робота магістра присвячена визначити роль та особливості реалізації публічної дипломатії в умовах європейської інтеграції України. Об'єкт дослідження – євроінтеграційний процес. Предмет дослідження – публічна дипломатія України у процесі європейської інтеграції.

У першому розділі визначено сутність, функції та теоретичні підходи до аналізу інструментів публічної дипломатії в сучасних міжнародних відносинах.

У другому розділі встановлено роль публічної дипломатії у формуванні та просуванні європейського іміджу України; розкрито діяльність публічної дипломатії України в контексті європейської інтеграції та визначити двосторонні й багатосторонні ініціативи в цьому напрямі.

У третьому розділі з'ясовано вплив російсько-української війни на трансформацію дипломатичної стратегії України в контексті реалізації євроінтеграційного курсу; виокремлено актуальні проблеми та перспективи розвитку української публічної дипломатії у просуванні євроінтеграційних наративів та зміцненні взаємовідносин з Європейським Союзом.

Ключові слова: публічна дипломатія, європейська інтеграція України, зовнішня політика, імідж держави, стратегічні комунікації, м'яка сила, Європейський Союз, інтеграційні процеси.

ANNOTATION

Kylymennyi A.E. Public diplomacy in the process of European integration of Ukraine (master's work). Kharkiv: V. N. Karazin Kharkiv National University, 2025. 88 p. (manuscript).

The master's qualification work is devoted to determining the role and features of the implementation of public diplomacy in the context of European integration of Ukraine. The object of research is the European integration process. The subject of research is public diplomacy of Ukraine in the process of European integration.

The first section defines the essence, functions and theoretical approaches to the

analysis of public diplomacy tools in modern international relations.

The second section establishes the role of public diplomacy in the formation and promotion of the European image of Ukraine; the activities of public diplomacy of Ukraine in the context of European integration are disclosed and bilateral and multilateral initiatives in this direction are identified.

The third section clarifies the impact of the Russian-Ukrainian war on the transformation of Ukraine's diplomatic strategy in the context of implementing the European integration course; The current problems and prospects for the development of Ukrainian public diplomacy in promoting European integration narratives and strengthening relations with the European Union are highlighted.

Keywords: public diplomacy, European integration of Ukraine, foreign policy, state image, strategic communications, soft power, European Union, integration processes.

ВІДГУК

на кваліфікаційну роботу магістра
студент 2-го курсу групи УВ-61 денної форми навчання
спеціальності 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»
освітньо-професійної програми
«Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»
Навчально-наукового інституту «Каразінський інститут
міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
Килименного Артема Євгеновича
на тему «Публічна дипломатія у процесі європейської інтеграції України»

1. Актуальність теми зумовлена комплексом політичних, безпекових та соціокультурних викликів, що визначають сучасну динаміку міжнародних відносин. Після підписання Угоди про асоціацію з ЄС та набуття Україною статусу країни-кандидата на вступ у 2022 році значно зросла потреба не лише у внутрішніх реформах, а й у формуванні позитивного та переконливого міжнародного іміджу держави. Саме публічна дипломатія, яка передбачає системну комунікацію з іноземною аудиторією, міжкультурний діалог, просування національних інтересів та зміцнення довіри до України, перетворюється на ключовий інструмент зовнішньої політики в європейському контексті. Крім того, в умовах гібридної війни Росії проти України інформаційний вимір набуває стратегічного значення. Публічна дипломатія стає засобом протидії дезінформації, формування стійкої підтримки європейських партнерів та мобілізації міжнародної солідарності. З огляду на це актуальним є дослідження механізмів, через які Україна може ефективніше комунікувати свої цінності, цивілізаційний вибір та прагнення інтегруватися до ЄС. Таким чином, публічна дипломатія виступає невід'ємним елементом європейського інтеграційного поступу та забезпечує зовнішньополітичну суб'єктність України в умовах трансформації європейської системи безпеки.

2. Позитивні аспекти в роботі. Зміст роботи повністю відповідає обраній темі. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Позитивними рисами кваліфікаційної роботи магістра є системність та послідовність викладення матеріалу.

3. Недоліки роботи. В той же час, автору слід було б приділити більше уваги ілюстративній частині роботи, однак це не впливає на роботу в цілому.

4. Практична цінність висновків і рекомендацій. Запропоновані у кваліфікаційній роботі магістра теоретичні положення та висновки можуть

бути використані: органами державної влади України полягає насамперед у можливості використання іспанського досвіду як дієвої моделі адаптації системи національної інформаційної безпеки до умов багатовимірних гібридних загроз. Зокрема, аналіз стратегічних документів Іспанії та її підходів до міжвідомчої координації дозволяє українським інституціям, передусім РНБО, Міністерству оборони, Службі безпеки України та Міністерству цифрової трансформації, посилити інституційні механізми реагування на інформаційні операції, кібератаки та кампанії дезінформації;

5. Загальна оцінка дипломної роботи та її допуск/не допуск до захисту перед ЕК. Кваліфікаційна робота магістра Килименного Артема Євгеновича на тему «Публічна дипломатія у процесі європейської інтеграції України» заслуговує на позитивну, а її автор гідний присвоєння кваліфікації магістра міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій.

Керівник кваліфікаційної роботи,
доктор політичних наук, професор,
професор кафедри міжнародних відносин,
міжнародної інформації та безпеки
Харківського національного

університету імені В.Н. Каразіна

Шамраєва В.М.

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу магістра
студент 2-го курсу групи УВ-61 денної форми навчання
спеціальності 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»
освітньо-професійної програми
«Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»
Навчально-наукового інституту «Каразінський інститут
міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
Килименного Артема Євгеновича
на тему «Публічна дипломатія у процесі європейської інтеграції України»

1. Актуальність теми. Публічна дипломатія у процесі європейської інтеграції України набуває особливої актуальності в умовах безпрецедентних викликів, які формують сучасний міжнародний порядок. По-перше, саме через механізми публічної дипломатії держава здатна формувати позитивний міжнародний імідж, який, відповідно, впливає на характер політичних рішень європейських партнерів щодо поглиблення співпраці з Україною. По-друге, після початку повномасштабної російсько-української війни значно зросла потреба у донесенні правдивої інформації про події в Україні, а також у протидії дезінформаційним кампаніям, що безпосередньо впливають на громадську думку в державах ЄС. Крім того, публічна дипломатія виступає ключовим інструментом підтримки зовнішньополітичних пріоритетів України, забезпечуючи розуміння європейськими суспільствами сутності реформ, прагнення до демократичних стандартів та готовності інтегруватися у спільний європейський простір. Водночас розвиток цифрових технологій створює нові можливості для активнішого залучення міжнародної аудиторії, зокрема через соціальні мережі, культурні ініціативи та комунікаційні платформи. Отже, публічна дипломатія стає невід'ємною складовою зовнішньополітичної стратегії України, оскільки сприяє формуванню довіри, зміцненню підтримки з боку ЄС та створенню сприятливих умов для реалізації її євроінтеграційного курсу.

2. Характеристика якості виконання кожного розділу роботи. У першому розділі «ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ» визначено сутність, функції та теоретичні підходи до аналізу інструментів публічної дипломатії в сучасних міжнародних відносинах.

У другому розділі «ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ» встановлено роль публічної дипломатії у формуванні та просуванні європейського іміджу України; розкрито діяльність публічної дипломатії України в контексті європейської інтеграції та визначити двосторонні й багатосторонні ініціативи в цьому напрямі.

У третьому розділі «ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ В ПРОЦЕСІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ» з'ясовано вплив російсько-української війни на трансформацію дипломатичної стратегії України в контексті реалізації євроінтеграційного курсу; виокремлено актуальні проблеми та перспективи розвитку української публічної дипломатії у просуванні євроінтеграційних наративів та зміцненні взаємовідносин з Європейським Союзом.

3. *Ступінь обґрунтованості висновків роботи.* Висновки достатньо обґрунтовані та відповідають поставленим завданням у кваліфікаційній роботі.

4. *Використання в дипломній роботі останніх досліджень.* Варто відзначити, що автором проаналізовано значний обсяг фактологічного матеріалу. Був здійснений детальний аналіз обраної проблематики, наукові методи використані коректно. Проаналізовано великий спектр вітчизняної та зарубіжної наукової літератури.

5. *Позитивні сторони роботи.* Зміст роботи повністю відповідає обраній темі. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків і списку використаних джерел. В дипломній роботі присутня системність та послідовність викладення матеріалу.

6. *Недоліки роботи.* Доцільно було б більше уваги приділити теоретичній частині дослідження, однак це не впливає негативно на дипломну роботу в цілому.

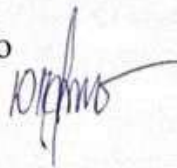
7. *Практичне значення.* Теоретичні положення та висновки можуть бути враховані під час розроблення національних програм публічної дипломатії, орієнтованих на цільові аудиторії країн ЄС; центральними та місцевими органами виконавчої влади під час розробки євроінтеграційного курсу України.

8. *Загальна оцінка кваліфікаційної роботи.* Кваліфікаційна робота магістра Килименного Артема Євгеновича на тему «Публічна дипломатія у процесі європейської інтеграції України» заслуговує на позитивну, а її автор гідний присвоєння кваліфікації магістра міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій.

Рецензент:

кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політології,
соціології і культурології

Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди

КАЛЮЖНА Юлія Іванівна

